

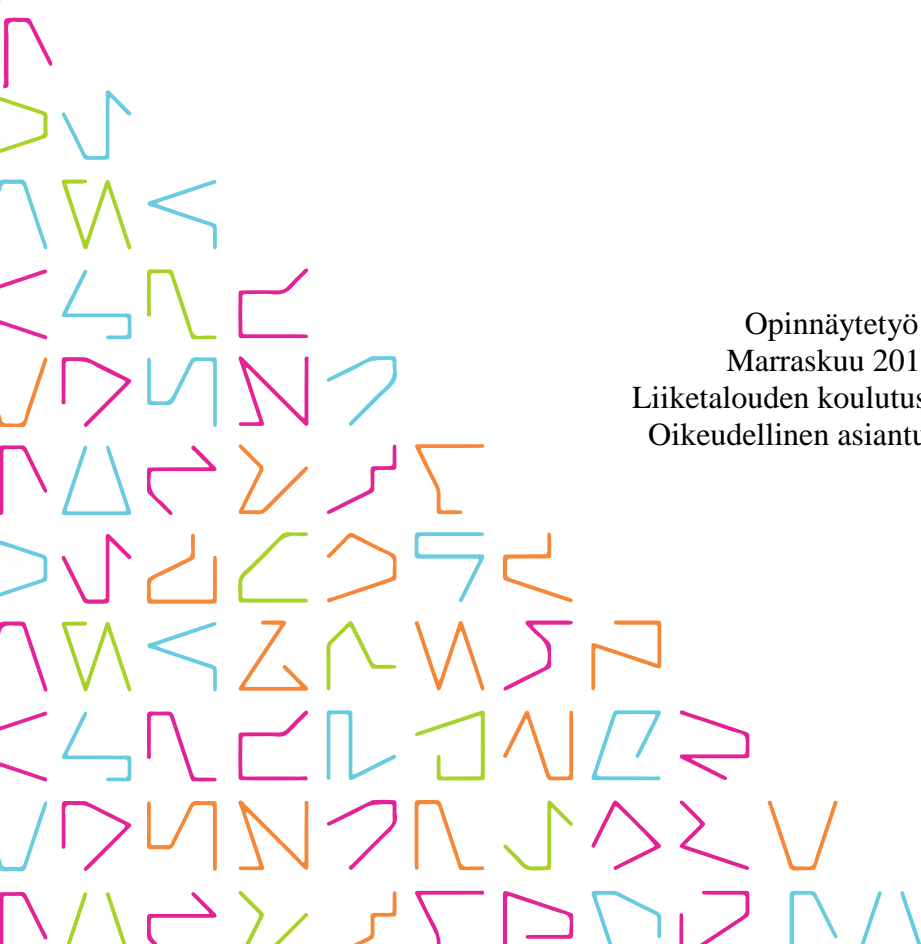

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

Yrityspirintä ja yritysten maksukäyttäytyminen

Terhi Kaustinen

Opinnäytetyö
Marraskuu 2017
Liiketalouden koulutusohjelma
Oikeudellinen asiantuntijuus

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalous
Oikeudellinen asiantuntijuus

KAUSTINEN TERHI:

Yritysverintä ja yritysten maksukäyttäytyminen

Opinnäytetyö 57 sivua

Marraskuu 2017

Viivästyksset yritysten väliseen liiketoimintaan perustuvien saatavien maksuissa aiheuttavat velkojina oleville yrityksille ongelmia, sillä puuttuvat maksut aiheuttavat rahoitusvaikeuksia ja itse toteutettu perintä vaatii resursseja ja ammattitaitoa. Näitä ongelmia voidaan hallita käyttämällä perinnässä apuna ulkopuolista ammattimaista toimijaa, kuten perintätoimistoa, antamalla erääntyneet saatavat tälle hoidettavaksi.

Tässä työssä perehdytään yrityssaatavien vapaaehtoiseen perintään ja yritysten maksukäyttäytymiseen. Työn teoriaosuudessa esitellään yritysperinnän oikeudellisia reunaeh-toja, perintäkeinoja ja -prosesseja, joita tarkastellaan velkojana olevan yrityksen perintää toteuttavan perintätoimiston näkökulmasta. Lisäksi työssä on tarkoitus luoda katsaus yri-tysten maksukäyttäytymiseen ja maksuhäiriöihin sekä näiden muutoksiin lähivuosina Suomessa tämän hetkisten tilastojen ja raporttien pohjalta.

Työn näkökulma on pääasiassa lainopillinen, sillä alkuosassa käsitellään vapaaehtoiseen perintään vaikuttavaa lainsäädäntöä ja lain esitöitä, sekä perintää määritteleviä ohjeistuk-sia. Työn empiirisessä osiossa tutkitaan toimeksiantajalta saatua yritysperintäaineistoa maksuaikojen ja maksukäyttäytymisen osalta verraten trattaperintää ja ilman tratta suoritettavaa perintää.

Aineiston ryhmien vertailussa kahdesta perintäkeinosta toimivammaksi osoittautui trat-taperintä, jonka teho perustuu mahdollisesta protestoinnista aiheutuvaan julkisuusuhkaan ja maksuhäiriömerkintään. Protestoinnin jälkeen maksuissa ei ollut enää havaittavissa juurikaan eroa.

Pohdinnassa on käyty läpi viivästyneiden maksujen haitallista vaikutusta, joka ulottuu yksittäisestä velkojayrityksestä jopa koko yhteiskunnan tasolle. Toimivalla perinnällä voidaan vaikuttaa viiveiden hallintaan ja yrityssaatavien kohdalla merkittävänä tehokei- nona voidaan käyttää tratta.

Avainsanat: perintä, yritysperintä, maksukäyttäytyminen, luottotiedot, tratta

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
Option of Legal Expertise

KAUSTINEN TERHI:
Corporate Debt Collection and Payment Behavior

Bachelor's thesis 57 pages
November 2017

Payment delays in business to business payments causes problems to the creditor, for example for the finance, and managing debt collection in-house requires a lot of resources and proficiency. These problems can be controlled by using an outside professional agent, for example debt collection agency, to collect the overdue receivables.

This thesis studies voluntary corporate debt collection and the companies' payment behavior. The legal regulations of corporate debt collection, collection means and processes are introduced in the theoretical part, and discussed from the point of view of an external debt collection agency, carrying out the debtor's debt collection. In addition, the thesis aims to review corporate payment behavior and payment defaults in Finland, based on current reports and statistics.

The viewpoint in this thesis is legal, and the first part handles legislation and legislative history affecting voluntary debt collection. The data on corporate period of payment, collected from the commissioner's data system, is examined in the empirical part, where the efficiency of corporate debt collection with and without an unaccepted bill of exchange is compared.

The results of comparing these groups stated that the debt collection with an unaccepted bill of exchange is more effective way of collecting debts. The effectiveness is based on the risk of a possible protest, and the subsequent publicity and a bad credit note. After the protest, there was no difference in payment detected.

The disadvantages of late payments also affect the whole society. Late payments can be controlled with well-run debt collection, and in corporate debt collection, an unaccepted bill of exchange is a significant collection means.

Key words: debt collection, corporate debt collection, payment behavior, credit report, an unaccepted bill of exchange

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	7
1.1	Taustaa.....	7
1.2	Työn kulku.....	8
1.3	Aineisto.....	9
2	SAATAVIEN PERINTÄ.....	11
2.1	Vapaaehtoinen perintä.....	11
2.2	Lainsäädäntöä.....	12
2.2.1	Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta.....	12
2.2.2	Laki saatavien perinnästä.....	13
2.2.3	Maksuviivästysdirektiivi ja laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista.....	14
2.2.4	Luottotietolaki.....	16
2.3	Hyvä perintätapa.....	17
3	YRITYSPERINTÄ.....	20
3.1	Yrityisperinnän eroja kuluttajaperintään.....	20
3.2	Perintäpolitiikka.....	22
3.3	Perinnän keinoja.....	23
3.3.1	Maksumuistutus.....	23
3.3.2	Kirjeperintä.....	24
3.3.3	Puhelinperintä.....	26
3.3.4	Tratta.....	27
3.3.5	Viivemerkintä ja maksutapatieto.....	28
3.3.6	Tratan protestointi ja maksuhäiriömerkintä.....	29
3.3.7	Referenssimerkintä.....	31
3.3.8	Konkurssiuhkainen maksuvaatimus.....	32
3.4	Viivästyneestä maksusta aiheutuvat kulut.....	34
3.4.1	Perintäkulut.....	34
3.4.2	Vakiokorvaus.....	36
3.4.3	Viivästyskorko.....	37
4	MAKSUKÄYTTÄYTYMINEN JA MAKSUHÄIRIÖT.....	39
4.1	Maksukäyttäytyminen.....	39
4.2	Maksuajat Suomessa ja muualla Euroopassa.....	41
4.3	Maksuhäiriötilastoja.....	43
4.4	Konkurssien määrät.....	45
5	AINEISTOSTA.....	47

5.1 Maksuajat ryhmissä	47
5.2 Protestoinnin vaikutus.....	48
5.3 Johtopäätökset.....	51
6 POHDINTA.....	53
LÄHTEET.....	55

LYHENTEET JA TERMIT

ESAVI	Etelä-Suomen Aluehallintovirasto
Maksuviivästysdirektiivi	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/7/EU kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta
HE	Hallituksen esitys
KPL	Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336
KonkL	Konkurssilaki 20.2.2004/120
KorkoL	Korkolaki 20.8.1982/633
	Kuluttajansuojalaki 20.1.1978/38
Maksuehtolaki	Laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista 18.1.2013/30
	Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 22.4.1999/517
Perintälaki	Laki saatavien perinnästä 22.4.1999/513
MJL	Laki velkojen maksunsaantijärjestyksestä 30.12.1992/1578
	Luottotietolaki 11.5.2007/527

1 JOHDANTO

1.1 Taustaa

Luottokauppa ja velkasuhteet ovat tavallista arkipäivää nykyisessä yhteiskunnassa niin yritysten kuin kuluttajien keskuudessa¹. Täydellisessä maailmassa kenenkään ei tarvitsisi odotella maksua tai kysellä saatavansa perään ja laskut maksettaisiin aina ajallaan, viimeistään sovittuun eräpäivään mennessä. Valitettavasti todellisuudessa tämä ideaalimalli ei kuitenkaan toteudu ja saatavaan oikeutettu velkoja joutuu käyttämään resurssejaan saatavansa perään kyselemiseen vielä laskulle sovitun eräpäivän jälkeen. Maksuja on jouduttu perimään jo läpi aikojen, jo 1800-luvun lopulla on viestitty perintäpalveluista² eivätkä maksuliikenne ja maksukäyttäytyminen toteudu täydellisesti tänäkään päivänä.

Yritysten suorittamissa maksuissa maksuajat ovat vuoden takaiseen verrattuna pidentyneet ja useimmiten maksu viivästyy velallisen ollessa suurempi yritys. Sen lisäksi, että maksu suoritetaan vasta sovitun eräpäivän jälkeen, maksuaikoja pyritään venyttämään myös vaatimalla jo aluksi sopimusvaiheessa pidempiä maksuehtoja.³ Maksujen viivästyminen aiheuttaa aina lisäkustannuksia velkojalle saatavan perimiseksi tehtävistä toimituksista ja seurannasta sekä oman tilapäisen rahoituksen järjestämisestä. Pahimmassa tapauksessa puuttuvat maksusuoritukset velallisilta voivat vaarantaa myyjän oman liiketoiminnan⁴. Yhä useammin velkoja käyttää apuna saatavien perinnässä ulkopuolista toimijaa ja asia annetaan hoidettavaksi toimeksiantona esimerkiksi perintätoimistolle⁵, joka pyrkii huolehtimaan saatavan kotiuttamisesta myyjälle kaikkia osapuolia kuunnellen.

Maksuvelvollinen eli velallinen voi luottokaupassa jättää saatavan maksamatta erinäisistä syistä kuten maksukyvyttömyyden tai -haluttomuuden, mutta myös inhimillisen erehdyksen tai sekaannuksen vuoksi. Aika ajoin uutisoidaan siitä, kuinka suuremmat yhtiöt ajavat pienempiä yhtiöitä ahtaalle pitkittämällä maksuaikojaan ja maksamalla laskuja niille it-

---

¹ Koulu & Lindfors 2016, 9

² Suviala 2014, 154

³ European Payment Report 2017, 4 & 9

⁴ Intrum Justitia 2017 (Suomalaiset yrityksen venyttävät... 2017)

⁵ European Payment Report 2017: Suomi, 4

selle sopivalla aikataululla. Tämä aiheuttaa kierteen, jossa pienempi yhtiö joutuu odottelamaan omia saamisiaan ja jälleen lykkäämään sille osoitettujen laskujen maksuja omille velkojilleen. Pahimmassa tapauksessa tämä voi aiheuttaa maksuja odottavalle yritykselle maksuvaikeuksia ja maksuhäiriömerkinnän sekä ongelmia omissa rahoitussuhteissa. Suuremmissa mittakaavassa tämä vaikuttaa yritysten kasvumahdollisuuksiin, uusien työpaikkojen syntyymiseen ja näin myös koko yhteiskunnan toimintaan.⁶

Tavoitteena tässä työssä on selvittää, miten perintää säännellään ja mitä toimia perintäkäytännössä voi sisältää sekä luoda tilannekatsaus yritysten maksukäyttäytymisestä. Tarkoituksena on esitellä vapaaehtoista yritysperintää nimenomaan ammattimaisesti perintää hoitavan tahon, perintätoimiston näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan yritysten maksukäyttäytymistä ja maksuhäiriöitä Suomessa sekä havainnoidaan mahdollisia maksukäyttäytymiseroja kerätyn aineiston ryhmien välillä. Toimeksiantajana opinnäytetyössä on perintätoimisto, jolta olen myös saanut työn neljännessä luvussa käsiteltävän aineiston.

1.2 Työn kulku

Opinnäytetyö on pitkälti lainopillinen tutkielma. Toisessa luvussa esitellään saatavien vapaaehtoista perintää ja sen oikeudellisia reunaehtoja pääpiirteissään. Myös merkittävimmät aihepiiriä koskevat lait käydään läpi lyhyesti. Painotus tässä työssä on yritysperinnässä, jota käsitellään yksityiskohtaisemmin kolmannessa luvussa.

Oikeudenkäynti-, ulosotto-, konkurssi- ja saneerausmenettelyjä ei tässä työssä käsitellä tarkemmin, sillä näihin sovelletaan omia lakejaan ja menettelyjen käsittely vaatisi tämän työn laajentamista huomattavasti nykyisestä. Lisäksi näiden käsittely ei soveltuisi opinnäytetyön vapaaehtoista perintää ja maksukäyttäytymistä käsittelevään aihepiiriin. Kuluttajaperintää käytetään lähinnä vertailukohtana ja havainnollistamassa eroavaisuuksia yritysperintään, joten tarkemmat kuluttajaperintää koskevat yksityiskohdat ja säännökset on jätetty pois. Kuluttajaperintää käsittelevää tutkimusaineistoa on olemassa jo melko runsaasti ja tästä syystä olen valinnut tutkimuskohteeksi yritysperinnän.

---

⁶ Intrum Justitia 2017 (maksuaikoja suitsimalla...)

Neljännessä luvussa tarkastellaan yritysten maksukäyttäytymistä ja maksuhäiriöitä sekä näiden kehitystä yleisellä tasolla saatavissa olevien tilastojen ja raporttien pohjalta. Tarkoitus on tuoda esiin Suomessa vallitsevaa tilannetta hieman peilaten muun Euroopan tilanteeseen. Yritysten maksuhäiriöitä ja maksukäyttäytymistä käsittelevän luvun jälkeen viidennen luvun empiirisessä osiossa käydään läpi toimeksiantajalta saatua perinnän aineistoa. Aineistosta on tutkittu trattaperinnän tehokkuutta ja tratan protestoinnin vaikutuksia, jotka näkyvät yritysvelallisten maksukäyttäytymisessä ja maksuun kuluneina aikoina.

Puhtaasti yritysperintää käsittelevää tutkimusaineistoa on olemassa melko niukasti. Kulluttajaperintään keskittyntä, yleisesti saatavien perintää sekä vuoden 2013 merkittävää lainmuutosta koskevia opinnäyte- ja lopputöitä on tehty kuitenkin useampia. Myös yksittäisille yrityksille tehtyjä perintäoppaita tai -suunnitelmia on löydettävissä jonkin verran. Tämän opinnäytetyön tekeillä ollessa on toisessa ammattikorkeakoulussa valmistunut opinnäytetyö⁷, jossa on käsitelty yritysperintää tutkimuksen pääpainon ollessa oikeudellisen perinnän tehostamisessa.

1.3 Aineisto

Opinnäytetyön osaksi on saatu käsiteltäväksi todellisten perintätapausten aineistojoukko opinnäytetyön toimeksiantajana toimivalta perintätoimistolta. Aineiston perintätapauksista käytetään nimitystä toimeksianto. Aineiston toimeksiannot on koottu viimeisimmän perintälainmuutoksen jälkeiseltä ajalta, aikaväliltä 2013 – 2016. Otantaan valikoitui yritysperinnästä yhteensä 26 275 toimeksiantoa, noin kymmeneltä eri toimeksiantajalta. Tässä työssä toimeksiantajalla tarkoitetaan perintätoimiston asiakasta, joka on antanut perintätoimistolle toimeksiantona tehtäväksi huolehtia saatavan perinnästä. Aineistoon on valittu toimeksiantoja, joiden perintäkeinona on käytetty trattaperintää sekä vertailuryhmäksi toimeksiantoja, joiden perinnässä on käytetty niin sanottua tavallista maksuvaa-
timusta.

---

⁷ Aikonen, N. 2017. Yritysperintä - tuotto ja tehostaminen. Opinnäytetyö.

Työssä tarkastelun kohteena olevasta aineistosta tarkoituksena on tarkastella maksuaikoja sekä mahdollisia eroja trattaperinnän ja ilman trattaa suoritettavan perinnän välillä. Suoraan verrattavia trattaperinnän ja ilman trattaa suoritettavan perinnän ryhmät eivät ole, sillä otannassa trattaperinnän joukko on huomattavasti suurempi toimeksiantomäärän ollessa 25 575. Lisäksi toimialalla, saatavatyypillä ja suuruudella saattaa olla vaikutusta maksuaikaan eikä näitä ole tarkemmin tutkittu tai eritelty. Suuntaa antavia tietoja yritysten maksukäyttäytymisestä aineistosta voi kuitenkin olla havaittavissa. Tässä työssä esitellään keskiarvotuloksia valitulla aikavälillä, vaikka aineistossa oli myös vuosittaisia tuloksia.

Otannan toimeksiantajia on eri toimialoilta eikä valikoituja toimeksiantajia tai niiden toimialaa eritellä ja esitellä tarkemmin. Tarkoituksena ei olet havainnoida minkään yksittäisen alan tai toimeksiantajan saatavien kiertonopeutta, joten tämä olisi epätarkoituksenmukaista. Trattaprosessista on tarkasteltavana myös aika, jonka kuluessa saatava on perinnän aikana protestoitu sekä tämän mahdollista vaikutusta maksukäyttäytymiseen.

Haasteena aineiston koonnissa oli vertailukelpoisten toimeksiantojen hahmottaminen ja löytäminen, sillä perintäprosessit saattavat hieman erota toisistaan toimeksiantajasta riippuen. Häiriötekijöitä voivat olla myös maksujen kirjautumisajat, esimerkiksi mikäli kirjautuminen on tapahtunut juuri ennen tai jälkeen valikoidun tarkasteluajankohdan. Lisäksi ryhmien toimeksiantojen määrissä oli eroja, sillä ilman trattaa suoritettavan perinnän ryhmässä oli vähemmän toimeksiantoja mikä saattaa tuoda epävarmuutta ryhmien vertailtavuuteen. Koska toimeksiantomäärät molemmissa ryhmissä vuositasolla vaihtelevat myös melko runsaasti, on keskitytty tarkastelemaan vuosittaisia keskiarvoja valitulla aikavälillä.

2 SAATAVIEN PERINTÄ

2.1 Vapaaehtoinen perintä

Saatavan perinnästä on kyse silloin, kun toimenpiteiden tarkoituksena on saada velallinen tai muu maksuvelvollinen, esimerkiksi lainan takaaja, vapaaehtoisesti suorittamaan velkojan erääntynyt saatava⁸. Kaikki eräpäivän jälkeiset toimet ovat siis perintälain tarkoittamaa perintää. Vapaaehtoisessa perinnässä suoritus velalliselta pyritään saamaan ilman, että joudutaan turvautumaan tuomioistuimen ja ulosoton apuun. Tarvittaessa vapaaehtoisen perinnän jälkeen voidaan siirtyä oikeudelliseen perintään jättämällä haastehakemus käräjäoikeuteen, joka ratkaisee asian useimmiten tuomiolla. Vapaaehtoisen perinnän tavoitteena on saatavan kotiuttaminen nopeasti, taloudellisesti ja siten ettei asian osapuolille aiheutuisi vahinkoa.⁹ Pyrkimys on siis kotiuttaa tavaran tai palvelun tuottaneelle myyjälle eli velkojalle sille kuuluva korvaus työstään ilman osapuolten välisten liike- tai yhteistyösuhteiden vahingoittumista tai vaarantumista.

Ulkopuolisen asiantuntijan apuna käyttäminen saatavan perinnässä on usein perusteltua, sillä perinnästä aiheutuu aina lisäkuluja ja sen toteuttaminen vaatii resursseja sekä asiantuntemusta. Yritykset voivat hoitaa perinnän kokonaisuudessaan itse tai antaa koko perinnän ulkopuolisen toimijan eli useimmiten perintätoimiston, asianajo- tai lakiasiantoimiston hoidettavaksi. Vaihtoehtoisesti yritykset voivat myös suunnitella perintää omien käytettävissä olevien resurssiensa ja taitojensa mukaan esimerkiksi hoitamalla vapaaehtoisen perinnän toimet itse, mutta oikeudelliseen perintään siirryttäessä käyttää apuna ulkopuolista asiantuntemusta.¹⁰ Ulkopuolisen asiamiehen apuna käyttäminen ei muuta velkasuhteen luonnetta vaan oikeussuhde alkuperäisen velkojan ja velallisen välillä säilyy, ellei saatavaa ole kokonaan myyty perintätarkoituksessa kolmannelle osapuolelle¹¹.

Suomessa vallitsee sopimusvapauden periaate eli sopimuksia voidaan tehdä lähes mistä tahansa paitsi erikseen kielletyistä asioista. Sopimuksilta ei yleensä edellytetä määrämuotoisuutta, ellei kyse ole kiinteistönkaupasta, vekselistä tai shekistä. Suullinenkin sopimus

---

⁸ Pönkä & Willman 2004, 24

⁹ Lindström 2014, 220

¹⁰ Lindström 2014, 282

¹¹ Pönkä & Willman 2004, 23

on pätevä, mutta koska tällaisen toteennäyttäminen voi olla haastavaa on kirjallisesti sopiminen suositeltavampaa. Yleisin perittävän saatavan perusteena oleva sopimustyyppi on kauppakirja- tai kauppasopimus, jossa on määritelty kaupan kohde ja peruste, kauppahinta ja suorituksen eräpäivä sekä muut sopimusehdot¹². Huomattavaa on se, että yksistään lasku ei ole saatavan peruste, mutta perusteeseen viittaaminen laskulla on oleellinen ja informatiivinen osa laskua. Mikäli saatavaa perittäessä joudutaan etenemään oikeudelliseen perintään, tullaan tarvitsemaan tietoa laskun perusteesta, joka voi olla esimerkiksi irtaimen kauppa, kuluttajaluottosopimus tai vuokrasopimus.¹³ Sopimuksen perusteella sopimusosapuolille syntyy velvoite suorittaa se, mihin ne ovat sopimuksessa sitoutuneet. Esimerkiksi kaupan perusteella ostaja saa omistusoikeuden kaupan kohteeseen, mutta samalla hänelle syntyy velvollisuus kauppahinnan maksamiseen sovitun suuruisena sovituna aikana myyjälle. Vastaavasti myyjän puolella tämä tarkoittaa velvollisuutta toimittaa oikea tuote tai palvelu oikeaan aikaan ostajalle sekä oikeutta saada korvaus suoritetusta työstä. Mikäli osapuolen suoritus ei vastaa sovittua tai tapahtuu väärään aikaan, on kyseessä sopimusrikkomus.¹⁴

2.2 Lainsäädäntöä

2.2.1 Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta

Perintätoiminnan ammattimainen harjoittaminen on luvanvaraista toimintaa ja toimintaa sääntelee laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta (22.4.1999/517). Toimiluvan myöntää ja perintätoimintaa valvoo Etelä-Suomen Aluehallintovirasto (ESAVI). Aluehallintovirasto pyrkii ensisijaisesti tutkimaan tapauksia, joihin liittyy epäily vakavasta lain tai hyvän perintätavan vastaisesta toiminnasta¹⁵.

Luvanvaraisuus sai alkunsa perintälain käsittelyn alkuaikoina, jolloin käytiin keskustelua myös siitä, pitäisikö perintätoimistolta vaatia vakuusmaksu mahdollisen perinnässä aiheutetun vahingon varalta ja tämän myötä asian valmistelu aloitettiin siihen asetetussa

---

¹² Lehtonen ym. 2017, luku 4

¹³ Lindström 2014, 141

¹⁴ Sotka 2011, Sopimusrikkomuksista; Saarnilehto 2009, luku 7

¹⁵ Aluehallintovirasto 2016

työryhmässä. Työryhmän mietinnössä 1998 ehdotettiin vakuusmaksun sijaan kuitenkin lupamenettelyä tilanteisiin, jolloin perintää suoritetaan asiamiehenä toisen puolesta tai yksinomaan perintätarkoituksessa vastaanotettuja omia saatavia perittäessä. Tämän seurauksena laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta tuli voimaan samaan aikaan perintälain kanssa 1.9.1999.¹⁶ Tällä hetkellä perintätoimen lupia on yhteensä 125 toiminimellä¹⁷.

2.2.2 Laki saatavien perinnästä

Saatavien perintää sääntelee perintälaki eli laki saatavien perinnästä (22.4.1999/513). Laissa säädetään 1 §:n mukaan velkojan erääntyneen saatavan perinnästä sekä muista perintään liittyvistä velkasuhteen osapuolten asemaan vaikuttavista seikoista. Ennen perintälain voimaantuloa Suomessa ei ollut saatavien vapaaehtoista perintää erikseen sääntelevää lakia vaan perintään sovellettiin yleisiä kauppakaaren asiamiestä ja oikeustoimilain valtuutusta koskevia säännöksiä¹⁸. Perintälakiin on tehty merkittäviä muutoksia ensimmäisen kerran vuonna 2005 ja viimeisimmät muutokset ovat tulleet voimaan vuonna 2013, jolloin myös EU:n maksuviivästysdirektiivi pantiin täytäntöön.

Lakia sovelletaan niin alkuperäisen velkojan itse suorittamaan perintään kuin ulkopuolisen toimijan kuten perintätoimiston toimeksiannon perusteella suorittamaan perintään¹⁹. Lähtökohtaisesti lain soveltamisalaa ei ole rajoitettu koskemaan mitään tiettyä saatavatyyppejä, vaan lakia sovelletaan erääntyneen saatavan perintään riippumatta siitä, minkälaista saatavaa perintä koskee tai kuka on velkojana tai velallisena. Laissa on kuitenkin joitain säännöksiä, jotka koskevat vain ammattimaista perintää harjoitettavaa toimintaa, sillä perintää toiseen lukuun harjoittavan on huomioitava toiminnassaan toimeksiantajansa etujen lisäksi myös velallisen oikeudet.²⁰

Lakia sovelletaan luonnollisten henkilöiden sekä yksityisten oikeushenkilöiden kuten osakeyhtiöiden ja yhdistysten sekä julkisten oikeushenkilöiden kuten valtion ja kuntien saatavien perintään. Perintälaista on havaittavissa huomattava ero kuluttajasaatavien ja

---

¹⁶ Suviala 2014, 337

¹⁷ Aluehallintovirasto 2017

¹⁸ Suviala 2014, 333

¹⁹ Koulu & Lindfors 2016, 30

²⁰ Lindström 2014, 223 ja 227

yrityssaatavien perinnän sääntelyn välillä, sillä laissa kuluttajiin kohdistuvaa perintää on säännelty tiukemmin muiden saatavien perintään nähden²¹. Esimerkiksi lain 4 c §:ssä mainittu velallisen oikeus pyytää kuluttajasaatavan perinnän keskeytystä, 5 § maksuvaikeudesta sekä 10 a-d §: ien perintäkulu- ja aikarajoitukset koskevat vain kuluttajasaatavien perintää.

Perintälaki on luonteeltaan niin sanottu yleislaki, jota sovelletaan, mikäli muualla lainsäädännössä ei ole toisin säädetty. Eräistä julkisoikeudellisista saatavista kuten veroista on olemassa oma erityislakinsa, joka kuitenkin syrjäyttää perintälain. Perintälaki on myös pakottavaa lainsäädäntöä eli säännöksistä ei voida poiketa velallisen vahingoksi, mutta velallisen asettaminen lakia parempaan asemaan on mahdollista.²²

2.2.3 Maksuviivästydirektiivi ja laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista

Vuonna 2011 Euroopan parlamentin ja neuvoston antama maksuviivästydirektiivi (2011/7/EU) pantiin Suomessa täytäntöön tekemällä muutoksia jo olemassa oleviin lakeihin, muun muassa perintälakiin ja korkolakiin (20.8.1982/633), sekä säätämällä uusi laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista (18.1.2013/30). Tästä käytetään arkikielessä myös nimitystä maksuaika- tai maksuehtolaki. Maksuviivästydirektiivi on minimidirektiivi eli jäsenvaltioiden olisi mahdollista pitää voimassa tai laatia säännöksiä, jotka parantavat velkojan asemaa.²³

Direktiivin tarkoituksena on torjua liiketoimissa suoritettavien maksujen viivästyminen ja näin parantaa yritysten kilpailukykyä ja maksuvalmiutta sekä parantaa sisämarkkinoiden toimivuutta. Taustalla oli havainto siitä, että monet talouden toimijoiden sekä yritysten ja viranomaisten kaupallisiin toimiin perustuvat maksut suoritettiin myöhemmin, kuin mitä sopimuksissa oli määrätty ja huomattavalla viiveellä eräpäivästä.²⁴

---

²¹ Koulu & Lindfors 2016, 30

²² Lindström 2014, 223-225

²³ Maksuviivästytyöryhmän mietintö 2011, 13

²⁴ Maksuviivästytyöryhmän mietintö 2011, 13; Maksuviivästytyöryhmän mietintö 2011/7/EU, 1

Direktiivin 6 artiklan johdosta perintälakiin on otettu säännös 40 euron vakiokorvauksesta perintäkuluista, johon tuotteen tai palvelun toimittaneella elinkeinoharjoittajalla on oikeus, mikäli velallisenä oleva elinkeinoharjoittaja tai hankintayksikkö viivästyy maksun suorittamisessa. Lisäksi direktiivin 2 artiklan 6 kohtaan perustuen korkolakiin tehtiin muutos lisäämällä 4 a §, jonka mukaan kaupallisiin sopimuksiin perustuvissa maksuissa lakisääteinen viivästyskoron määrä on viitekorko korotettuna kahdeksalla prosenttiyksiköllä.²⁵

Direktiivin myötä säädettiin kokonaan uusi laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista, jota sovelletaan vain maksuihin, jotka elinkeinoharjoittajan tai hankintayksikön on suoritettava elinkeinoharjoittajalle vastikkeena tavarasta tai palvelusta. Lakia ei siten sovelleta lainkaan kuluttajasopimuksiin.²⁶ Maksuehtolaki on 3 §:n mukaisesti velkojan hyväksi pakottavaa eli mikäli sopimusehdoissa on sovittu jostain velkojan asemaa heikentäen, on sellainen ehto tehoton.

Laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista koskee sekä kahden yrityksen välisiä sopimuksia, että yrityksen ja hankintayksikön välisiä sopimuksia. Hankintayksiköllä tarkoitetaan lain 2 §:n mukaan 1) valtion, kuntien ja kuntayhtymien viranomaisia, 2) Ahvenanmaan maakunnan viranomaisia ja liikelaitoksia, 3) evankelis-luterilaista ja ortodoksista kirkkoa sekä niiden seurakuntia ja muita viranomaisia, 4) valtion liikelaitoksia sekä 5) julkisoikeudellisia laitoksia.

Yrityksillä on suomessa laaja sopimusvapaus keskinäisissä sopimuksissaan, mutta tätä sopimusvapautta on osittain rajoitettu maksuehtolain maksuaikarajoituksella. Laissa on rajoitettu enimmäiskesto maksuajalle, joka yritysten välisissä kaupallisissa sopimuksissa voidaan myöntää tavaran tai palvelun vastikkeeksi suoritettaville maksuille. Lain 4 §:n mukaan maksuaika voi olla enintään 30 päivää velallisen ollessa hankintayksikkö. Jos erikseen on sovittu pidemmästä maksuajasta ja se on sopimuksen luonteen vuoksi perusteltua, voi maksuaika 4 §:n 2 momentin mukaan olla enimmillään kuitenkin 60 päivää. Lain 5 §:ää muutettiin vuonna 2014 siten, että myös tilanteissa joissa velallisenä on elinkeinoharjoittaja, voi maksuaika olla enintään 30 päivää. 30 päivän maksuaika voidaan

---

²⁵ HE 57/2012, 14; Maksuviivästystyöryhmän mietintö 2011, 28; Maksuviivästysdirektiivi 2011/7/EU, 5

²⁶ Lindström 2014, 168-169

ylittää vain, mikäli näin on erikseen sovittu. Lain voimaantullessa 2013 maksuaika oli rajoitettu vielä 60 päivään. Pykälää tiukennettiin Suomen Yrittäjien aloitteesta ja havaittujen pidentyneiden maksuaikojen vuoksi.²⁷

2.2.4 Luottotietolaki

Tässä yhteydessä on hyvä huomioida myös vuonna 2007 voimaan tullut luottotietolaki (11.5.2007/527), joka määrittelee muun muassa millaisia tietoja luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä voidaan luottotietorekisteriin tallentaa ja kuinka kauan näitä tietoja voidaan rekisterissä säilyttää. Luottotietolain 2 §:n mukaan lain tarkoituksena on varmistaa luotettavien luottotietojen saatavuus, turvata luottotietojen käsittelyssä yksityisyyden suoja sekä luonnollisten henkilöiden ja yritysten oikeus tulla arvioiduiksi oikeiden ja asianmukaisten tietojen perusteella sekä edistää hyvää luottotietotapaa.

Luottotiedoilla tarkoitetaan luottotietolain 3 §:n määritelmän ensimmäisen kohdan mukaan tietoja, jotka kuvaavat yrityksen tai luonnollisen henkilön maksukykyä tai maksuhalukkuutta, tai jotka muutoin kuvaavat näiden kykyä vastata sitoumuksistaan ja joita käytetään apuna luottoa myönnettäessä tai valvottaessa. Hallituksen esityksessä 241/2006 maksukyvyllä viitataan luotonsaajan kykyyn pitää talous tasapainossa niin, että tämä kykenee asianmukaisesti hoitamaan luoton sekä osatekijänä myös luotonhakijan taloudellinen asema. Maksuhalukkuudella viitataan taas laajemmin luotonhakijan tai -saajan maksupapoihin ja siihen huolellisuuteen, miten tämä maksuvelvoitteitaan hoitaa²⁸.

Alun perin luottotietojen tarkoituksena oli varoittaa velkojia luotonannosta henkilöille, joiden luoton takaisinmaksukyky epäiltiin. Luottotiedot ovat kuitenkin myös keino välttää ylivelkaantumista ja siitä aiheutuvia ongelmia. Luottotietojen kerääminen ja jakaminen estävät velallista ylivelkaantumasta rajoittamalla luotonsaantia sekä epätervettä velkaantumista ja tätä kautta ne palvelevat myös velallisen omaa etua.²⁹

---

²⁷ HE 356/2014, 1-2

²⁸ HE 241/2006, 28

²⁹ Koulu & Lindfors 2016, 25

2.3 Hyvä perintätapa

Perintälain 4 §:n yleislausekkeen mukaan ” Perinnässä ei saa käyttää hyvän perintätavan vastaista tai muutoin velallisen kannalta sopimatonta menettelyä”. Säännös on tarkoitettu koskemaan kaikkia epäasiallisia ja sopimattomia menettelytapoja. Yleislausekkeen täysin tyhjentävä määrittely ei ole mahdollista, koska yhteiskunnalliset arvot ja olot muuttuvat, mutta toisaalta joustavat määritelmät hyvän tavan vastaisuus ja sopimaton menettely mahdollistavat puuttumisen sopimattomaan toimintaan uusien menettelytapojen ilmentymisen myötä.³⁰

Pykälän momenttiin on lisätty vuonna 2013 tehtyjen muutosten yhteydessä säännös, jonka mukaan maksujärjestelyihin tulee suhtautua vastuullisesti. Vastaava säännös sisältyi jo aiemmin kuluttajansuojalakiin (20.1.1978/38), mutta perintälaissa se on soveltamisalaltaan yleinen. Se koskee sekä velkojia että toimeksisaajia ja sekä kuluttaja- että yritys-saatavia. Maksujärjestelyjä ovat muun muassa velallisen pyynnöstä tehtävät maksuajan pidennykset sekä maksusuunnitelman laatiminen. Vastuullisesti suhtautumisella tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että laadittavan maksusuunnitelman tulisi olla realistisessa suhteessa velallisen maksukykyyn, joten tapauskohtainen arviointi on tarpeen. Velkojalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta suostua ehdotettuun maksusuunnitelmaan, mutta myöskään järjestelmällistä kieltäytymistä ei pidetä asiallisena.³¹

Perinnän on oltava asiallista, tahdikasta ja velallisen yksityisyyttä kunnioittavaa. Ammatillisesti perintätoimintaa harjoittavalle vaatimukset ovat korkeammat kuin omia saataviaan perivälle velkojalle.³² Hyvän perintätavan säännösten taustalla olevana ajatuksena on huolehtia kaikkien osapuolten oikeusturvasta. Vaihdannan ja luottoyhteiskunnan toimivuuden kannalta on tärkeää, että velkojalla on riittävät mahdollisuudet oikeuksiensa varmistamiseksi, mutta toisaalta on varmistuttava maksun laiminlyöneen velallisen asiallisesta kohtelusta.³³

---

³⁰ HE 199/1996, yleisperustelut, jakso 2.1.

³¹ HE 57/2012, 28

³² Lehtonen ym. 2017, luku 8

³³ Pönkä & Willman 2004, 39

Perintää ammattimaisesti harjoittavan tahon on edellytettävä, että sen toimeksiantaja antaa sille perittäväksi vain oikeudellisesti perusteltuja saatavia. Toimeksisaajalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ryhtyä etukäteen selvittämään saatavien oikeellisuutta. Näiden lisäksi hyvän perintätavan vastaisena pidetään sitä, jos ammattimaisesti toimintaa harjoitava luovuttaa nimellään tai muilla tiedoillaan varusteltuja maksuvaatimuslomakkeita tai muita painotuotteita ulkopuolisen käyttöön. Tällainen menettely saattaa aiheuttaa velalliselle harhaanjohtavan kuvan siitä, kenen hoidettavana asia todellisuudessa on. Samoin perintätoimeksiannon saamisesta maksua vastaan pidetään epäasianmukaisena, sillä tällöin kulut herkästi siirtyvät velalliselle.³⁴

Pykälän toisessa momentissa on erikseen mainittu kolmen kielletyn menettelytavan lista. Ensimmäinen kohta kieltää antamasta velalliselle totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja maksun laiminlyönnistä koituvista seuraamuksista tai käyttämästä uhkauksia, jotka ovat perusteettomia eivätkä tulisi kysymykseen maksun laiminlyönnistä huolimatta. Velkojalla ei lain nojalla ole velvollisuutta tiedottaa velalliselle maksun laiminlyönnin seurauksista, mutta tämä on kuitenkin hyväksyttävää ja toisaalta myös tehokasta. Velalliselle voidaan näin ollen kertoa maksuvaatimuksessa, että maksun uupuessa asia voidaan siirtää oikeudelliseen perintään, josta aiheutuu maksuhäiriömerkintä.³⁵ Vastaavasti yritysvelalliselle voidaan tiedottaa, että maksun uupuessa, voidaan tratta protestoida ja julkaista.

Hyvän perintätavan vastaisena on myös kielletty kohtuuttomien tai tarpeettomien kulujen tai tarpeettoman haitan aiheuttaminen velalliselle. Perintätoimenpiteiden on oltava siten perusteltuja eikä toimissa ole syytä liioitella aiheuttaen velalliselle ylimääräisiä kustannuksia. Esimerkiksi pienehkön saatavan kyseessä ollessa perintäkirjeen toimittaminen velalliselle haastemiehen välityksellä, vaikka tämä onnistuisi postin välitykselläkin, ei mitä todennäköisimmin olisi tarkoituksenmukaista ja tarpeellista ensisijaisena perintäkeinona.³⁶

---

³⁴ Lindström 2014, 227

³⁵ Lehtonen ym. 2017, luku 8

³⁶ Lindström 2014, 229

Kolmannen kohdan mukaan velallisen yksityisyyden suoja ei saa vaarantaa perinnässä. Esimerkiksi räikeässä kirjeessä toimitettava maksuvaatimus, jonka kuoresta ilmenee selkeästi kyseessä olevan saatavan periminen, voidaan nähdä yksityisyydensuojaa loukkaavana. Säännös ei kuitenkaan estä perintäyhtiön nimen ja yhteystietojen ilmoittamista kuoressa.³⁷

---

³⁷ Lindström 2014, 233

3 YRITYSPERINTÄ

3.1 Yrityserinnän eroja kuluttajaperintään

Saatavien perinnässä käytettävät keinot ja tyylit saattavat hieman erota riippuen siitä, onko velallisosapuolena yritys vai kuluttaja. Kuluttajaperinnällä tarkoitetaan perintää, jossa perittävänä on elinkeinoharjoittajan saatava, joka perustuu kulutushyödykkeen luovuttamiseen tai luoton myöntämiseen kuluttajalle. Kuluttajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä, joka on hankkinut kulutushyödykkeen; tavaran, palvelun tai etuuden, omaan henkilökohtaiseen käyttöönsä.³⁸ Vastaavasti elinkeinoharjoittajalla tarkoitetaan kuluttajansuojalain 5 §:n mukaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tuloa tai muuta taloudellista hyötyä saadakseen pitää ammatillisesti kaupan, myy tai muulla tavoin tarjoaa kulutushyödykkeitä vastiketta vastaan hankittavaksi.

Karkeasti ajateltuna, mikäli kyseessä ei ole kuluttajaperintä, on kyseessä silloin yrityserintä. Yrityserinnän velallisosapuolena voi olla yritys yhtiömuodosta riippumatta, yhdistys tai julkisoikeudellinen laitos. Yritysten ja yhteisöjen tunnistamiseen ja yksilöimiseen käytetään pääsääntöisesti y-tunnusta ja luonnollisten henkilöiden yksilöintiin henkilötunnusta³⁹. Tieto velallisen henkilö- tai y-tunnuksesta vähentää riskiä siitä, että perintä kohdistuisi väärään henkilöön tai yhtiöön⁴⁰.

Luonnollinen henkilö voi harjoittaa yritystoimintaa ammatin- tai liikkeenharjoittajana niin sanottuna yksityisliikkeenä tai toiminimellä. Tällöin yksityinen elinkeinoharjoittaja on suoraan vastuussa tekemistään sitoumuksista ja toiminnasta muutoin syntyvistä velvoitteista koko henkilökohtaisella omaisuudellaan⁴¹. Yksityisen elinkeinoharjoittajan ollessa velallisena onkin huomioitava se, mihin tarkoitukseen tuote tai palvelu on hankittu. Velkavastuun näkökulmasta ei ole merkitystä sillä, onko velkaa synnyttänyt hankinta tehty yritystoiminnan käyttöön vai henkilökohtaista kulutusta varten. Molemmissa tilanteissa elinkeinoharjoittaja on velasta yhtä lailla vastuussa myös henkilökohtaisella

---

³⁸ Bräysy 2013, 23

³⁹ Lehtonen ym. 2017, luku 4

⁴⁰ Pönkä & Willman 2004, 147

⁴¹ Koski & Sillanpää 2017, luku 3

omaisuudellaan. Tieto siitä onko hankinta tehty henkilökohtaista kulutusta varten vai yritystoiminnan käyttöön on kuitenkin merkittävä, koska tämä saattaa vaikuttaa velkojan käyttämiin perintämenetelmiin ja käytäntöihin.⁴²

Yksityinen elinkeinonharjoittaja ja henkilöyhtiöiden eli kommandiitti- ja avoimen yhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet ovat yhtiön veloista vastuussa myös henkilökohtaisesti⁴³. Mikäli perinnän edetessä joudutaan siirtymään oikeudelliseen perintään, on haasteen vastajana elinkeinonharjoittaja henkilökohtaisesti samaan tapaan kuin kyseessä olisi kuluttaja-saatava. Myös henkilöyhtiöiden kohdalla perintä voidaan kohdistaa vastuunalaisiin yhtiömiehiin ja oikeudellisessa perinnässä tuomio voidaan hakea sekä yhtiötä että vastuunalaisia yhtiömiehiä vastaan.⁴⁴

Lainsäädännössä yritysperintää koskettavia säännöksiä on vähemmän, sillä yritysten väliset liiketoimintasuhteet perustuvat pitkälti yritysten väliseen sopimusvapauteen. Sopimuksia voidaan tehdä lähes mistä tahansa mitä ei erikseen ole kielletty. Yritykset voivat sopia sopimuksen sisällöstä ja ehdoista melko vapaasti. Sopimusosapuolten laatimat sopimusehdot tulevat normien soveltamisjärjestyksen mukaan sovellettaviksi heti pakottavan lainsäädännön jälkeen. Näin yritykset voivat laadittavilla sopimusehdoilla vaikuttaa omaan oikeusasemaansa hyvinkin merkittävästi⁴⁵.

Yleisin perinnän perusteena oleva sopimustyyppi on kauppakirja- tai kauppasopimus, jossa on määritelty kaupan kohde ja peruste, kauppahinta ja suorituksen eräpäivä sekä muut sopimusehdot⁴⁶. Sopimusosapuolille syntyy velvoite suorittaa se, mihin ne ovat sopimuksessa sitoutuneet. Esimerkiksi kaupan perusteella ostaja saa omistusoikeuden kaupan kohteeseen, mutta samalla tälle syntyy velvollisuus kauppahinnan maksamiseksi sovittun suuruisena sovittuna aikana myyjälle. Mikäli osapuolen suoritus ei vastaa sovittua tai tapahtuu väärään aikaan, on kyseessä sopimusrikkomus.⁴⁷

Perintälaissa on korostettu kuluttajien asemaa ja laissa on useita säännöksiä, jotka koskettavat nimenomaan perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavia tahoja. Yrityksiin

---

⁴² Pönkä & Willman 2004, 34

⁴³ Koski & Sillanpää 2017, luku 3

⁴⁴ Lehtonen ym. 2017, luku 6

⁴⁵ Hemmo & Hoppu 2017, luku 3

⁴⁶ Lehtonen ym. 2017, luku 4

⁴⁷ Hemmo & Hoppu 2017, luku 3; Yrittäjät 2017

kohdistuvaa perintää koskevat erityisesti perintälain 7 § tratan käytöstä, jonka toinen momentti kieltää tratan käytön kuluttajasaatavan perimiseksi sekä 10 e § vakiokorvauksesta, joka koskee nimenomaan kaupallisiin sopimuksiin perustuvia maksuja. Näistä kerrotaan jäljempänä tarkemmin. Saatavien perintää säätelevillä laeilla pyritään enemmän turvaamaan kuluttajien asemaa, joiden ajatellaan vallitsevan oikeusajattelun mukaan olevan heikommassa asemassa verrattuna sopimuskumppanina oleviin yrityksiin ja alalla toimijoihin nähden.⁴⁸

Kuluttajaperinnän osalta perintälaissa on taulukoituna perintäkulujen enimmäismäärät ja perintätoimien aikarajat perintätilanteisiin, jolloin perintää hoitaa velkojan lukuun perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava taho. Laki ei sääntele yrityksiin kohdistuvaa perintää yhtä tarkasti eikä laissa ole vastaavia kulutaulukoiteja tai yhtä tarkkaan määritellyjä aikarajoja yrityssaatavien perintään. Riippumatta siitä, onko velallisena kuluttaja vai yritys, on perinnän tarkoituksena saada saatava kotiutettua velkojalle mahdollisimman nopealla aikataululla kuitenkin säilyttäen velallisen ja alkuperäisen velkojan asiakassuhde.

3.2 Perintäpolitiikka

Yrityisperintä on luonteeltaan usein huomattavasti nopeatempoisempaa verrattuna kuluttajaperintään. Maksujen viivästymiset aiheuttavat aina lisäkustannuksia saatavaa odottavalle velkojayritykselle. Yrityssaatavat ovat usein myös huomattavasti suurempia, jonka vuoksi viivästyneestä maksusta aiheutuvat seuraukset velkojalle ovat myös merkittävämmät. Kustannuksia aiheutuu myyjän myöntäessä maksuaikaa velalliselle, jolloin saatavien kiertoaika hidastuu ja velkojalla sitoutuu omia varoja pidentyneen maksuajan rahoittamiseen. Myös luotonvalvonta ja saatavien perintä aiheuttavat lisää kustannuksia, riippumatta siitä, hoidetaanko nämä itse vai ulkoistetaanko nämä ulkopuoliselle toimijalle hoidettavaksi.⁴⁹

---

⁴⁸ Pönkä & Willman 2008, 30 ja 77

⁴⁹ Lehtonen ym. 2017, luku 4

Maksusuorituksen viivästyessä alkuperäisen laskun eräpäivästä, on kyseessä jo tässä vaiheessa sopimusrikkomus⁵⁰. Suorituksen viivästymiseen on syytä reagoida nopeasti jo edellä mainittujen viivästyneen suorituksen aiheuttamien kustannusten vuoksi, mutta lisäksi maksun uupuminen muodostaa riskin luottotappiosta⁵¹.

Kuluttajan tulona pääsääntöisesti on kertatulo kuukaudessa, esimerkiksi kerran kuukaudessa maksettava työtulon palkka, mutta toimivalla yrityksellä oletetaan tuloja olevan jatkuvasti. Tämä vaikuttaa myönnettäviin maksuaikoihin sekä maksusopimuksen lyhennysaikoihin, jolloin yrityksiltä voidaan odottaa saatavan maksussa nopeampaa aikataulua ja tiheämpiä maksueriä maksusuunnitelmaan⁵².

3.3 Perinnän keinoja

3.3.1 Maksumuistutus

Saatavan ollessa maksamatta eräpäivän jälkeen lähetetään velalliselle maksuhuomautus, jossa velallista muistutetaan erääntyneestä laskusta tai muusta saatavasta. Maksamattomuudelle voi olla syynä velallisen taloudelliset vaikeudet, mutta myös tahaton erehdys, unohdus tai alkuperäisen laskun uupuminen kokonaan. Tästä syystä laskun muistutusvaiheessa on syytä olla vielä hieman hienovaraisempi ja kohtelias, mutta kuitenkin määrätietoinen.⁵³

Yrityisperinnässä maksumuistutus voidaan lähettää velalliselle hyvinkin pian laskun erääntymisen jälkeen, sillä muistutuksen lähettämiseksi ei laissa ole määriteltynä aikarajaa yritysten välisiä maksuja koskien. Maksumuistutus voidaan näin ollen lähettää velalliselle tarvittaessa heti seuraavana päivänä alkuperäisen laskun erääntymisestä.⁵⁴ Laskun

---

⁵⁰ Lehtonen ym, 2017, luku 7

⁵¹ Lindström 2014, 175

⁵² HE 57/2012, 29

⁵³ Lindström 2014, 175

⁵⁴ Suomen perintätoimisto Oy

erääntymisestä voidaan velallista muistuttaa myös muulla tavoin kuin postitse lähetettävällä kirjeellä esimerkiksi sähköpostilla, tekstiviestillä tai puhelinsoitolla⁵⁵.

Maksumuistutuksella ei ole tarvetta mainita erillistä eräpäivää vaan suoritusta voidaan edellyttää yritysvelalliselta heti, sillä alkuperäiselle laskulle sovitun maksuajan velan suorittamiseksi on velallinen saanut jo käyttää⁵⁶. Hallituksen esityksen 57/2012 perusteluissa on todettu kuitenkin, että velallisella tulee olla tosiasiallinen mahdollisuus velan suorittamiseksi ennen seuraavan maksumuistutuksen lähettämistä⁵⁷.

Kuluttajiin kohdistuvassa perinnässä velalliselle on perintälain 5 §:n mukaan ennen maksuvaatimuksen lähettämistä lähetettävä maksumuistutus, mutta yritysten kohdalla tätä velvoitetta ei mainita. Mikäli perintää joudutaan myöhemmin maksumuistutuksesta huolimatta jatkamaan ja tarkoituksena on käyttää perinnässä trattaa, on kirjallisen maksumuistutuksen lähettäminen velalliselle kuitenkin välttämätöntä. Tälle trattaa edeltävälle maksumuistutukselle on perintälaissa (7 §) määritelty vähintään seitsemän päivän määräaika, joka velalliselle on muistutuslaskun suorittamiseksi annettava. Muutoin maksuaikoja ei yritysvelalliselle annettavalle maksuhuomautukselle ole määritelty.

Perintälain (10 a-b §) mukaan kuluttajavelalliselta voidaan vaatia kirjallisesta maksumuistutuksesta korvauksena enintään 5 euroa, mikäli ennen maksumuistutuksen lähettämistä alkuperäisen laskun erääntymisestä on kulunut 14 päivää. Uudesta maksumuistutusta tai maksuvaatimuksesta voidaan näin ikään vaatia kulu vain, mikäli edellisen maksumuistutuksen tai maksuvaatimuksen eräpäivästä on kulunut 14 päivää. Laissa määrättyjä aikarajoja ei tarvitse noudattaa, jos velkoja ei vaadi maksumuistutuksesta perintäkulu⁵⁸. Vastaavia rajoituksia ei mainita yritysperinnälle.

3.3.2 Kirjeperintä

Yleisimmin varsinainen perintä käynnistetään perintäkirjeellä, jota pidetään myös edullisena perintäkeinona. Mikäli maksua ei muistutuksesta huolimatta suoriteta, joudutaan

---

⁵⁵ Lindström 2014, 177; HE 57/2012

⁵⁶ Lindström 2014, 177

⁵⁷ HE 57/2012, 29

⁵⁸ Lindström 2014, 178

siirtymään enemmän kustannuksia ja resursseja vaativaan perintään, jolloin velalliselle useimmiten lähetetään ensimmäinen maksuvaatimus. Yleisesti ajatellaan, että velkojan on syytä ryhtyä saatavansa perimiseen yrityksiltä viimeistään 14 päivän, ja kuluttajilta viimeistään 30 päivän, kuluttua saatavan eräpäivästä. Muistutuksen jälkeen myös tratan lähettäminen velalliselle voi tulla kyseeseen velkojan näin halutessa. Perintälakia sovelletaan jo erääntyneestä maksusta huomautettaessa, mutta viestin sävyssä ja prosessin toteutuksessa voi olla eroja varsinaiseen vapaaehtoiseen perintään.⁵⁹

Maksumuistutuksessa ja -vaatimuksessa voidaan yritysvelalliselta maksua vaatia välittömästi, mutta velallisella tulee kuitenkin olla tosiasiallinen mahdollisuus saatavan suorittamiseksi ennen seuraavaa toimenpidettä⁶⁰. Yritysten välisissä liikesuhteissa velkojalle on tärkeää perinnän nopeus ja tehokkuus, jonka vuoksi vaadittaessa saatavaa suoritettavaksi heti, ei tätä katsota hyvän perintätavan vastaiseksi toiminnaksi⁶¹. Yleensä yrityssaatavien perinnässä käytännössä annetaan maksuaikaa seitsemän päivää⁶², mutta laissa tätä aikaa ei mainita.

Maksuvaatimuksen on oltava asiallinen ja kirjeen sävyn on syytä olla astetta tiukempi edeltävään maksumuistutukseen nähden⁶³. Perintälaissa (5 a §) on määritelty melko yksityiskohtaisesti maksuvaatimuksen sisällön vähimmäisvaatimukset viitaten edeltävään pykälään (5 §), jossa on määritelty maksuvaatimuksesta kuluttajasaatavan perinnässä, kun perinnän toteuttajana ammattimaisesti perintätoimintaa harjoittava. Riittävä informatiivisuus myös yrityssaatavien perinnässä käytettävissä maksuvaatimuksissa on mitä ilmeisimmin perusteltua perinnän tehokkuuden ja joutuisuuden takaamiseksi, ja jotta vältyttäisiin turhilta epäselvyyksiltä ja selvittelyiltä.

Kirjeessä voidaan ilmoittaa velalliselle myös jatkotoimista, kuten oikeudelliseen perintään siirtymisestä ja tästä aiheutuvista kuluista, jotka voivat seurata, ellei saatavaa kirjeen mukaisesti suoriteta. Näin voidaan tiedottaa velallista maksun laiminlyönnistä seuraavista toimista, mutta samalla tämä voi toimia tehokeinona. Näiden jatkotoimista annettujen tietojen on kuitenkin oltava todellisia ja lainmukaisia.⁶⁴

---

⁵⁹ Lindström 2014, 271

⁶⁰ Pönkä & Willman 2004, 61; Lindström 2014, 229

⁶¹ HE 199/1996, yksityiskohtaiset perustelut, jakso 1.1.

⁶² Karttunen ym. 2015, 325

⁶³ Lehtonen ym. 2017, luku 7

⁶⁴ Lindström 2014, 272

3.3.3 Puhelinperintä

Puhelinperintä on tehokas ja nopea keino saatavien perinnässä. Kun velalliseen saadaan suora kontakti puhelimitse, voidaan ilman viivytyksiä neuvotella maksuista ja selvittää mahdollisia epäselvyyksiä. Puhelinperinnän hyötyjen saavuttaminen edellyttää kuitenkin määrätietoisia ja onnistuneita neuvotteluja, joiden tavoitteena on saada velallinen suorittamaan saatava. Haasteena etenkin suurempien yritysten kohdalla voi olla oikean henkilön tavoittaminen, sillä tarkoituksenmukaisinta olisi keskustelu sen henkilön kanssa, jolla todellisuudessa on mahdollisuus vaikuttaa ja päättää yrityksen maksuista.⁶⁵

Puhelinperintä vaatii paljon työtä sekä henkilöstöresursseja ja on kirjeperintään verrattuna kustannuksiltaan kalliimpaa. Kirjeperinnän rinnalla se on kuitenkin hyvä ja nopea tapa saada asiakkaaseen yhteys ja näin varmistaa velallisen tietoisuus avoimista olevasta velasta sekä päästä neuvottelemaan asiasta. Puhelinperinnän kohdistamista suurimpiin avoimista oleviin saataviin ja taloudellisesti epävarmassa tilanteessa oleviin velallisiin voidaan pitää kannattavana.⁶⁶ Aktiivisuus velkojan puolelta voi myös helpottaa velallista, mikäli tämä itse ei löydä sopivaa tilannetta ottaa yhteyttä velkojaan tai jopa välttelee tätä ikävänä asiana.

Puhelinperintää voidaan käyttää esimerkiksi tehostekeinona tilanteissa, kun maksuvaatimus on jo erääntynyt, jolloin voidaan vielä aktivoida asiakasta ja neuvotella maksusta. Samalla on mahdollisuus saada tärkeää tietoa velallisyrittäjän tilanteesta, jota voidaan mahdollisesti hyödyntää jatkossa myöhemmissä perinnän vaiheissa tai uusien perintätoukksiantojen kohdalla.⁶⁷ Puhelun aikana on hyvä kirjata tiedot käydystä keskustelusta sekä jo puhelun aluksi selvittää kenen kanssa keskustelua käydään. Näin jälkikäteen on tarvittaessa helpompi palata asiaan. Puhelun alussa on myös syytä tavoitella yrityksestä henkilöä, joka käsittelee laskuja ja jolla on valtuuksia vaikuttaa näiden maksuun.⁶⁸

---

⁶⁵ Lindström 2014, 275-276

⁶⁶ Lindström 2014, 277

⁶⁷ Lindström 2014, 277

⁶⁸ Lehtonen ym. 2017, luku 7

3.3.4 Tratta

Tratta on yritys- ja yhteisösaatavien perinnässä käytettävä perintäkeino, jolla velallista vaaditaan määräajassa maksamaan velkojan saatava viivästyskorokoineen ja kuluineen. Tratan teho perustuu sen julkisuusuhkaan, sillä maksun uupuessa saatava voidaan protestoida ja julkaista luottoalan julkaisuissa. Käytännössä tratan useimmiten lähettää perintäyhtiö tai suuryritys, joka hoitaa perintänsä itse.⁶⁹ Tratan käyttäminen kuluttajasaatavien perinnässä on nimenomaisesti kielletty perintälain 7 §:ssä.

Tratta on Suomessa yleisesti käytetty yrityssaatavien perintäkeino eikä sitä tiedetä käytettävän missään muualla maailmassa. Sen käytön aloittamisajankohdasta ei ole tarkkaa tietoa, mutta ensimmäinen protesti jota ei haettu vekseliasiassa, on vuodelta 1866 ja varmuudella trattaprotesteja toimitettiin jo vuonna 1896.⁷⁰ Suomessa trattaperinnällä on siis pitkä tausta.

Tratan käytöstä ja protestoinnista ei ennen 2013 voimaan tullutta perintälakia ole ollut laintasoisia säännöksiä. Ennen trattujen protestoinnin toimitti pääasiassa julkinen notaari, mutta tästä toiminnasta luovuttiin perintälain voimaantulon myötä ja viranomaisprotestoinnit kiellettiin kokonaan perintälaisissa. Nykyisin käytössä on siis yksityisoikeudellinen tratta.⁷¹ Koska viranomaisprotestoinnilla ei ole lakiin perustuvia oikeusvaikutuksia julkaisun eikä rekisteröinnin osalta, ei yksityisoikeudellisen maksuvaatimuksen kierrättäminen viranomaisten kautta katsottua olevan järkevää viranomaistoimintaa⁷².

Perintälain 7 §:n mukaan trattaa saa käyttää vain erääntyneen, selvän ja riidattoman saatavan perimiseksi. Mikäli velkojan tai toimeksisaajan tiedossa on saatavaan liittyvä epäselvyys, erimielisyys tai velallinen on tehnyt tästä perustellun ja asiallisen reklamaation, ei trattaa voida käyttää saatavan perimiseksi eikä siten protestoida⁷³. Hallituksen esityksessä on todettu, että mikäli velallinen on kiistänyt maksuvelvollisuutensa esittämättä kuitenkaan perustetta kiistämislle, voi velkoja kehottaa velallista yksilöimään kiistämisen perusteen. Toisaalta velallisen ilmoitus, ettei tämä kykene suorittamaan saatavaa tai

---

⁶⁹ Lindström 2014, 279

⁷⁰ Suviala 2014, 128

⁷¹ Lindström 2014, 262

⁷² HE 199/1996, yleisperustelut, jakso 1.3.

⁷³ Lindström 2014, 263

pyyntö saada lisää maksuaikaa velan suorittamiseksi ei merkitse saatavan riittäisyyttä. Velallisen riitauttaessa saatava perustellusti ei vapaaehtoisen perinnän toimia enää voida jatkaa vaan asia tulee siirtää tuomioistuimen ratkaistavaksi.⁷⁴

Tratan käyttö edellyttää, että velalliselle on ennen tratan lähettämistä annettu tai lähetetty maksumuistutus. Tässä maksumuistutuksessa velalliselle tulee antaa vähintään seitsemän päivän määräaika saatavan suorittamiselle tai huomautusten esittämiselle ja tämä määräaika on kulunut umpeen.⁷⁵ Maksumuistutuksen antamisen tai lähettämisen tarkoituksena on varmistaa saatavan riidattomuus⁷⁶.

Perintälain (7 §) mukaan sekä maksumuistutuksen että tratan tulee olla kirjallisia. Mikäli velallinen on saatavan erääntymisen jälkeen hyväksynyt saatavaan liittyvän tiedon toimittamisen muulla pysyvällä tavalla, voidaan tieto tällä tavalla toimittaa. Vaikka alkupeäinen lasku velalliselle olisi toimitettu sähköisesti verkkolaskuna, tulee siis tratta lähettää velalliselle kirjallisena. Käytännössä harvoin esiintyy tilanteita, joissa velallinen saatavan eräännyttyä hyväksyy nimenomaan kyseisen velan muistutuksen tai maksuvaatimuksen lähettämisen muulla tavoin. Luultavasti lähtökohtaisesti velallinen muistaessaan suorittamatta olevan velan, pyrkii tämä sopimaan maksusta velkojan kanssa muutoin tai suorittaa maksun. Mikäli kyseessä olisi puhdas maksun unohtaminen voisi olettaa, ettei velallinen tällöin eräpäivän jälkeen voisi antaa suostumusta muistutuksen toimittamiseenkaan muullakaan tavoin.

3.3.5 Viivemerkintä ja maksutapatieto

Riidattoman saatavan maksusuorituksen ollessa myöhässä yli seitsemän päivää, voidaan velallisyriityksen luottotietoihin merkitä maksutapatietona niin sanottu maksuviivietieto. Luottotietorekisteriin tallennettavien tietojen tallennusajat on määritelty luottotietolaissa ja tämä maksutapamerkintä säilyy luottotiedoissa puolen vuoden ajan. Kun perintää hoitava taho lähettää velalliselle trattakirjeen, lähetetään myös luottotietoyhtiölle tieto velalliselle lähetetystä tratasta ja tässä yhteydessä muodostuu maksuviivietieto.⁷⁷ Yrityksen

---

⁷⁴ HE 57/2012, 15

⁷⁵ Lindström 2014, 280

⁷⁶ HE 57/2012, 36

⁷⁷ Helsingin kauppakamari 2013

maksun viivästyksestä ja epäsäännönmukaisuudesta kertova maksuviivetieto voi luottotietolain 25 §:n mukaisesti perustua vain riidattoman ja yli seitsemän päivää myöhässä olevaan maksuun.

Maksuviivemerkintä ei ole varsinainen maksuhäiriömerkintä vaan se kuvastaa yrityksen säännönmukaista tapaa hoitaa maksuja ja noudattaa sovittuja maksuaikoja, mutta toisaalta se voi kuvastaa myös yrityksen taloudellista tilannetta ja mahdollisia maksuvaikeuksia⁷⁸. Maksutapatietoja voidaan hyödyntää luotonannosta päätettäessä ja niitä seuraamalla voidaan havaita ennalta velallisyriksen tai mahdollisen sopimuskumppanin tilannemuutoksia ja maksukäyttäytymistä.

Velallisen suorittaessa trattavaatimuksella perittävän saatavan annettussa määräajassa perinnän aikana, se välttyy saatavan protestoinnilta eikä tästä aiheudu sille maksuhäiriömerkintää.

3.3.6 Tratan protestointi ja maksuhäiriömerkintä

Trattaperinnässä velalliselle lähetetään trattamaksuvaatimus, jossa kerrotaan mahdollisuudesta tratan protestoinnille luottotietoyhtiössä, mikäli maksua ei suoriteta vaatimuksessa ilmoitetussa määräajassa. Kuten edellisessä alaluvussa 3.3.5 kerrottiin, lähetetään saman aikaisesti luottotietoyhtiöille Suomen Asiakastieto Oy:lle ja Bisnode Finland Oy:lle tiedot niistä saatavista ja velallisista, joille tratta on lähetetty. Tämä lähetysilmoitus luottotietoyhtiölle on edellytys sille, että tratta voidaan myöhemmin suorituksen puuttuessa protestoida velkojan näin halutessa. Tällä pyritään varmistamaan, että perittävänä on vain riidattomia saatavia ja protestoitavaksi toimitettava tratta on velalliselle myös todellisuudessa lähetetty. Lähetysilmoituksen tekijänä eli tratan asettajana ja myöhemmin protestin tekijänä on perintäluvan saanut yritys, usein perintäyhtiö.⁷⁹ Edellä on kerrottu tässä yhteydessä muodostuvasta maksuviivetiedosta.

---

⁷⁸ Pönkä & Willman 2004, 91

⁷⁹ Lindström 2014, 280

Mikäli velallinen jättää tratan maksamatta, voidaan se aikaisintaan kymmenen päivän kuluessa lähettämistä protestoida, jolloin velallisyrietykselle syntyy luottotietoihin maksuhäiriömerkintä. Perintätoimisto lähettää protestointia varten luottotietoyhtiölle tiedot velallisista, jotka eivät ole maksaneet trattaa kehotuksista huolimatta sekä tiedon toteutetaanko protestointi hiljaisena vai julkisena⁸⁰.

Tratan protestoinnin seurauksena velallisyrietykselle syntyvä maksuhäiriömerkintä on luottotietolain säilytysaikaäännöksen mukaan voimassa kolme vuotta. Mikäli yritykselle aiheutuu uusi merkintä ennen edellisen merkinnän poistumista, voi aikaisemman merkinnän kesto myös pidentyä neljään vuoteen. Protestointi voidaan tehdä julkisena tai hiljaisena velkojan tahdosta riippuen. Julkinen protestointi julkaistaan talousalan julkaisuissa kuten Kauppalehdessä, Taloussanomissa ja Luottolistalla sekä merkitään velallisyrietyksen luottotietoihin. Hiljaisessa protestoinnissa protestointitieto jätetään julkaisematta, mutta luottotietoihin aiheutuu maksuhäiriömerkintä.⁸¹ Luottotietorekisteriin eri syistä talennettavilla merkinnöillä on olemassa omat lyhenteensä, jotka trattaprotesteille ovat joko ATR⁸² tai AST⁸³.

Luottotietoyhtiö lähettää velalliselle protestointi-ilmoituksen, jossa velalliselle ilmoitetaan tratan protestoinnista ja mikäli velallinen seitsemän päivän aikana osoittaa maksaneensa saatavan, voi tämä vielä välttyä protestoinnin julkaisemiselta⁸⁴. Tratan protestoinnin jälkeen maksuhäiriömerkinnältä ei kuitenkaan enää tässä vaiheessa voi välttyä, vaan merkintä säilyy maksusta huolimatta luottotiedoissa.

Trattaperinnän teho perustuu sen julkisuusuhkaisuuteen. Protestoinnin julkaiseminen ja maksuhäiriömerkintä ovat aina ikävä asia yritykselle, koska nämä voivat aiheuttaa hankaluuksia muun muassa luotonsaannissa ja vaikuttaa asiakassuhteisiin⁸⁵. Tratan varsinaisen tarkoitus ei suinkaan ole tehdä velallisen maksuvaikeuksista julkisia, vaan saada velallinen suorittamaan velkojan saatava. Maksuhäiriömerkintä voi viestiä yhteistyökumppaneille yrityksen maksukäyttäytymisestä, -halukkuudesta ja -kyvystä. Huomattava on

---

⁸⁰ Lindström 2014, 280-281

⁸¹ Lehtonen ym. 2017, luku 7

⁸² ATR on koodimerkintä julkaistavalle yksityisoikeudelliselle trattaprotestille ja AST ei julkaistavalle eli hiljaiselle yksityiselle trattaprotestille.

⁸³ Suomen Asiakastieto Oy, luottotietomerkinnot

⁸⁴ Lindström 2014, 281

⁸⁵ Pönkä & Willman 2004, 91

kuitenkin myös se, että vaikka tratta asetettaisiin ja lähetettäisiin, ei sitä ole pakko protestoida, vaikka velallinen ei suorittaisi maksua. Tratan protestoinnista aiheutuva julkisuus herättää usein myös muut velkojat perintätoimiin, joten mikäli velkojalla on vielä muita saatavia perittävänä, on trattaprotestin julkaisua syytä harkita.⁸⁶

Tratan protestointi ei ole ulosotto- eli täytäntöönpanoperuste. Mikäli velallinen jättää saatavan maksamatta protestoinnista huolimatta, on velkojan harkinnassa, miten perinnässä seuraavaksi edetään. Halutessaan velkoja voi viedä asian oikeudelliseen perintään nostamalla velallista vastaan velkomuskanteen kärjäoikeudessa. Kärjäoikeuden antama päätös toimii ulosoton edellyttämänä täytäntöönpanoperusteena.⁸⁷

3.3.7 Referenssimerkintä

Maksamalla velan protestoinnin jälkeen velallinen voi saada luottotietorekisteriin kirjattun maksuhäiriömerkinnän perään referenssimerkinnän eli tiedon velan maksusta. Referenssimerkintä osoittaa, että maksuhäiriömerkinnän aiheuttanut velka on maksettu velkojalle kokonaisuudessaan merkinnän syntymisen jälkeen.⁸⁸

Jo syntynyttä maksuhäiriömerkintää ei maksulla saa poistettua luottotiedoista ennen määräajan umpeutumista⁸⁹. Velan suorittaminen ja referenssitieto voi viestiä muiden luottotietojen ohella luottotietoja tarkistaville tahoille luototettavan tai velallisen maksukäyttäytymisestä ja taloudellisesta tilanteesta.

---

⁸⁶ Lindström 2014, 281

⁸⁷ Bräysy 2013, 27

⁸⁸ Suomen perintätoimisto Oy

⁸⁹ Lehtonen ym. 2017, luku 7

3.3.8 Konkurssiuhkainen maksuvaatimus

Mikäli velallinen ei perinnän kevyemmällä keinoilla suorita erääntyntä velkaa, on velkojalla vielä tiukempänä perintäkeinona mahdollisuus käyttää konkurssiuhkaista maksuvaatimusta, josta käytetään myös nimitystä kauppiasuhka tai kasipäiväinen⁹⁰. Tällä velalliselta vaaditaan maksua seitsemän päivän kuluessa kirjeen vastaanottamisesta, sillä uhalla, että velkoja hakee velallista konkurssiin, ellei saatavaa annetussa määräajassa suoriteta. Konkurssiuhkainen maksukehotus on annettava velalliselle tiedoksi todisteellisesti mikä käytännössä tarkoittaa, että tiedoksianto toimitetaan velalliselle useimmiten haastemiehen välityksellä. Konkurssiuhkaista maksukehotusta pidetään oikeudellista perintää ja ulosottoa nopeampana ja kenties tehokkaampana perintäkeinona.⁹¹

Konkurssiin asettamisen edellytyksenä konkurssilain (20.2.2004/120) mukaan on velallisen maksukyvyttömyys, jolla tarkoitetaan velallisen olevan muutoin kuin tilapäisesti kykenemätön maksamaan velkojaan niiden erääntyessä (KonkL 2:1). Liiketoiminnassaan kirjanpitovelvollisen velallisen voidaan olettaa olevan maksukyvytön, mikäli tämä saatuun velkojan lähettämän maksuvaatimuksen ei viikon kuluessa suorita selvää ja erääntyntä velkaa (KonkL 2:3). Velallisen laiminlyödessä velkojan konkurssiuhkaisen maksuvaatimuksen, toimii laiminlyöty maksuvaatimus perusteena konkurssihakemukselle. Huomattavaa on myös se, että konkurssiuhkaista maksuvaatimusta voidaan käyttää vain liiketoiminnassaan kirjanpitovelvollista velallista vastaan. Kirjanpitovelvollinen on kirjanpitolain (30.12.1997/1336) mukaan jokainen liike- tai ammattitoimintaa harjoittava luonnollinen- tai oikeushenkilö⁹².

Konkurssiuhkaisessa maksuvaatimuksessa tulee yksilöidä velallinen riittävän yksilöivin tiedoin kaupparekisteriin ilmoitetulla virallisella nimellä, y-tunnuksella ja uusimmalla osoitteella. Myös velkoja ja tämän kotipaikka tulee ilmoittaa. Maksuvaatimuksessa tulee ilmoittaa vaadittava saatava kokonaisuudessaan korkojen ja kulujen kera sekä saatavan peruste. Samassa on syytä ilmoittaa ohjeet ja maksutiedot saatavan suorittamiseksi sekä ehdoton kehoitus suorittaa velka viikon kuluessa. Maksuvaatimuksessa on oltava päiväys

---

⁹⁰ Maksukehotuksen nimitys kasipäiväinen johtuu siitä, että vanhan konkurssisäännön mukaan maksuvaatimuksessa annettiin maksuaikaa kahdeksan päivää. Nykyisessä laissa maksuaika on viikko, mutta tiedoksiantopäivää ei lasketa tähän mukaan.

⁹¹ Lehtonen ym. 2017, luku 11

⁹² Lehtonen ym. 2017, luku 11

ja allekirjoitus, mutta viikon määräaika alkaa kulua vasta siitä, kun velallinen on saanut maksuvaatimuksen tiedokseen.⁹³

Mikäli velallinen ei suorita maksua maksukehotuksessa määrättyä aikana, on velkojalla halutessaan mahdollisuus hakea velallista konkurssiin konkurssiuhkaisen maksuvaatimuksen perusteella. Konkurssihakemus tulee tehdä kolmen kuukauden sisällä maksuvaatimuksessa mainitun määräajan päättymisestä.⁹⁴

Konkurssiuhkainen maksukehotusta pidetään tehokkaana perintäkeinona etenkin aktiivista liiketoimintaa harjoittaviin yrityksiin kohdistettuna, sillä maksukehotuksen laiminlyönti on osoitus velallisen maksukyvyttömyydestä, joka on yksi peruste velallisen asettamiseksi konkurssiin. Konkurssihakemus merkitsee velalliselle vaaraa liiketoiminnan lopettamiseksi ja tämän vuoksi konkurssiuhkainen maksuvaatimus tehoaa toimiviin yrityksiin⁹⁵.

Konkurssiuhkainen maksuvaatimus ei vielä tee asiasta julkista vaan on näkyvillä ainoastaan haastemiehen tiedoksiantojärjestelmässä. Jos maksua ei suoriteta määräajassa eikä maksusta tehdä velkojan kanssa maksusopimusta, on velkojalla mahdollisuus hakea velallisen asettamista konkurssiin jättämällä konkurssihakemus käräjäoikeuteen. Käräjäoikeuteen jätetystä konkurssihakemuksesta aiheutuu velallisen luottotietoihin maksuhäiriömerkintä, jonka myötä konkurssihakemus tulee julkiseksi ja myös muiden maksuhäiriötietoja seuraavien tahojen tietoon.⁹⁶

---

⁹³ Lehtonen ym. 2017, luku 11

⁹⁴ Bräysy 2013, 33

⁹⁵ Lindström 2014, 442

⁹⁶ Lehtonen ym. 2017, luku 11

3.4 Viivästyneestä maksusta aiheutuvat kulut

3.4.1 Perintäkulut

Saatavan perinnästä aiheutuu velkojalle aina kuluja ja aiheuttamisperiaatteen mukaan nämä perintäkulut ovat korvausta velkojalle velallisen aiheuttamasta vahingosta⁹⁷. Perintälain 10 §:n mukaan velallisen on korvattava velkojalle perinnästä aiheutuvat kohtuulliset kulut. Korvattavuuteen ei vaikuta se, ovatko kulut aiheutuneet velkojan itse suorittamista perintätoimista vai toimeksisaajan suorittamista perintätoimista, jotka velkojan on korvattava asiamiehelleen. Velallinen ei voi vapautua kulujen korvausvastuusta suorittamalla alkuperäisen saatavan suoraan velkojalle, mikäli perintätoimet asiassa on jo aloitettu.⁹⁸ Mikäli velkoja tai toimeksisaaja on aloittanut toimet saatavan perimiseksi, on myös kulut korvattava velkojalle.

Julkisuusuhkaisen maksukehotuksen eli tratan käyttäminen perintäkeinona edellyttää erityistä huolellisuutta ja siten myös enemmän töitä ja ammattitaitoa. Tämän vuoksi tratta-perinnässä vaadittavien kulujen voidaan katsoa aiheellisesti olevan suuremmat kuin muutoin yrityssaatavien perinnässä.⁹⁹

Tilanteessa, jolloin velallinen maksaa saatavan myöhässä ja velkoja tai toimeksisaaja samanaikaisesti suorittaa perintätoimenpidettä, saattaa pohdittavaksi tulla kysymys kulujen korvausvelvollisuudesta ja kulujen aiheellisuudesta. Mikäli velkoja tai toimeksisaaja on ehtinyt kuitenkin jo tehdä kuluja aiheuttavia toimenpiteitä saatavan perimiseksi ennen maksun saapumista, on velallinen korvausvelvollinen näistä toimista aiheutuneista perintäkuluista.¹⁰⁰ Tässä tilanteessa merkitystä ei siis ole sillä, onko velallinen esimerkiksi vielä saanut maksuhuomautus- tai maksuvaatimuskirjettä vaan merkitsevää on se, onko kuluja aiheuttavia toimia tehty. Saatava on jo erääntynyt ja velallinen on ottanut riskin

---

⁹⁷ Lindström 2014, 242

⁹⁸ Lindström 2014, 245

⁹⁹ ESAVI. Yrityssaatavien perintäkulujen kohtuullisuudesta, 6.9.2017

¹⁰⁰ Lindström 2014, 231

siitä, että velkoja ryhtyy kuluja aiheuttaviin toimenpiteisiin viivästyneen maksun perimiseksi. ESAVI:n artikkelissa myös todetaan, että kirjeperinnässä perintätoimet on tehty yleensä perintäkirjeen lähettämistä edeltävänä päivänä¹⁰¹.

Velallisen suorittaman maksun ja velkojan perintätoimien samanaikaisuutta ja näiden aiheellisuutta havainnollistaa aluehallintoviraston 16.6.2015 antama päätös¹⁰². Päätös koskee tilannetta, jossa velallisena oleva yksityinen elinkeinoharjoittaja vastaanotti perintäyhtiöltä 19.6.2014 päivätyn maksuvaatimuksen. Velallinen oli samana päivänä eli 19.6.2014 maksanut aiemmin lähetetyn ja jo erääntyneen laskun perintäyhtiölle. Tapauksessa aluehallintovirasto katsoi perintäyhtiön ehtineen tehdä perintätoimenpiteet ennen maksun saapumista sille eikä se näin ollut perinyt aiheettomia kuluja 19.6.2014 päiväystä maksuvaatimuksesta.

Kuluttajaperinnän osalta perintälaissa (10 a-d §) on tarkoin määritelty enimmäismäärät veloittaville perintäkuluille sekä toimenpiteille, joita vapaaehtoisen perinnän aikana voidaan tehdä. Perintälaissa on määritelty euromääräiset rajat ja määrät maksullisille maksuhuomautuksille, maksuvaatimuksille ja maksusuunnitelmille sekä lisäksi kokonaiskuluvastuu, jotka saman velan perinnästä voidaan enimmillään veloittaa saatavan suuruudesta riippuen. Vastaavia kulutaulukointeja ei yritysperinnässä ole määriteltyinä vaan perintäkulujen edellytetään olevan kohtuullisia. Perintälain säännös hyvästä perintätavasta (4 §) rajoittaa perittävien kulujen määrää, sillä tämän mukaan velalliselle ei saa aiheuttaa perinnässä kohtuuttomia tai tarpeettomia kuluja. Perintälain (10 §) mukaan perinnästä korvattavien kulujen kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon saatavan suuruus, suoritettu työmäärä, perintätehtävän tarkoituksenmukainen suoritustapa ja muut seikat. Yksistään saatavan suuruus ei siten määrittele perittävien kulujen suuruutta vaan kyse on kokonaisarvioinnista, jossa on otettava huomioon kaikki asiaan vaikuttavat osatekijät.¹⁰³ Koska kulutaulukointeja ei ole, ja perittävien kulujen aiheellisuus ja oikeellisuus perustuvat kohtuullisuusarviointiin, ei voida yksiselitteisesti ja euromääräisenä lukuina sanoa, mitä kuluina voidaan tai saadaan velalliselta perinnästä korvauksena vaatia.

Mikäli velallisen ja velkojan välillä on näkemuseroja yrityssaatavan perintäkulujen kohtuullisuudesta, ratkaistaan tämä kiista yleisessä tuomioistuimessa. Aluehallintovirastolla

---

¹⁰¹ ESAVI. Päätöslyhennelmiä. Perintäkulujen aiheellisuus.

¹⁰² Aluehallintovirasto 2017, päätöslyhennelmiä. ESAVI/7032/05.11.11/2014

¹⁰³ Lehtonen ym. 2017, luku 8

ei ole toimivaltaa ratkaista tällaisia perintään liittyviä yksityisoikeudellisia vaatimuksia. Se ei voi esimerkiksi ottaa kantaa sopimuksen pätevyyteen eikä alentaa tai muuttaa perintäkulujen määrää.¹⁰⁴

3.4.2 Vakiokorvaus

Euroopan parlamentin ja neuvoston vuonna 2011 antaman maksuviivästysdirektiivin¹⁰⁵ täytäntöönpano edellytti Suomen lainsäädäntöön muutoksia ja lisäyksiä. Direktiivin 6 artikla pantiin täytäntöön Suomen lainsäädännössä mm. lisäämällä perintälakiin 10 e § säännös vakiokorvauksesta.

Mikäli elinkeinoharjoittajan tai hankintayksikön ja elinkeinoharjoittajan välisessä sopimussuhteessa velallisen tavarasta tai palvelusta suorittama maksu viivästyy siten, että velkojalla olisi oikeus viivästyskorkoon, on velkoja oikeutettu 40 euron vakiokorvaukseen perintäkuluista. Jos maksu on sovittu suoritettavaksi useammassa erässä, on velkojalla oikeus vakiokorvaukseen jokaisesta viivästyneestä maksuerästä erikseen. Velkojan oikeus vakiokorvaukseen ei edellytä, että velallista olisi erikseen muistutettu velasta. Jos velkoja on ryhtynyt perimään saatavaa ja tästä on aiheutunut todellisia perintäkuluja, on tällä oikeus saada korvaus perintäkuluista vain vakiokorvauksen ylittävältä osalta.¹⁰⁶ Näihin kuluihin voidaan sisällyttää esimerkiksi lakimiehen tai perintätoimiston apuna käyttämisestä aiheutuneet kulut¹⁰⁷.

Hallituksen esityksen (57/2012) vaikutuksia arvioitaessa on toivottu vakiokorvauksen saavan yritykset ja hankintayksiköt kehittämään talousyksiköitään tehokkaammiksi niin, että maksut suoritettaisiin viimeistään eräpäivänä ja vältettäisiin tahattomat maksuviivästykset. Näin velkojana oleva yritys pystyy paremmin ennakoimaan tulonsa ja edelleen suunnittelemaan myös omaa toimintaansa.¹⁰⁸

---

¹⁰⁴ Aluehallintovirasto 2016. Valvonta ja ilmoitukset.

¹⁰⁵ Direktiivi 2011/7/EU

¹⁰⁶ Lindström 2014, 259

¹⁰⁷ Direktiivi 2011/7/EU, 6 artikla, kohta 3

¹⁰⁸ HE 57/2012, 22

3.4.3 Viivästyskorko

Rahavelalle maksettavasta viivästyskorosta säännellään korkolaissa. Korkoa tulee korkolain 5 §:n mukaan maksaa velan eräpäivän jälkeiseltä ajalta, mikäli eräpäivä on velallista sitovasti määrätty. Jos eräpäivää ei ole sovittu, tulee viivästyskorkoa maksaa siitä lähtien, kun on kulunut 30 päivää siitä päivästä, jolloin velkoja lähetti laskun tai muulla tavoin vaati suoritusta velalliselta.¹⁰⁹

Korkolain säännökset ovat pääasiassa tahdonvaltaisia eli näistä voidaan poiketa erikseen sopimalla. Mikäli muuta ei ole sovittu, noudatetaan lakisääteistä viivästyskorkoa. Nimenomaan viivästyskoron määrää koskevat säännökset ovat kuluttajien eduksi pakottavia. Kun kyse on kulutushyödykkeen hankintaan tai asunnon ostamiseen tai vuokraamiseen liittyvästä velasta ei kuluttajalta voida vaatia erikseen sopimallakaan korkeampaa viivästyskorkoa kuin laissa on säädetty.¹¹⁰

Korkolain mukaan velallisen viivästyessä maksusta, tulee viivästyneelle määrälle maksaa viivästyskorkoa, joka on kulloinkin voimassa olevaan viitekorkoa seitsemän prosenttiyksikköä korkeampi. Viivästyksen koskiessa yrityksen tai hankintayksikön ja yrityksen välillä kaupallista sopimusta ja siihen perustuvaa maksua, tulee viivästyneelle saatavalle maksaa korkolain (4 a) mukaan kulloinkin voimassaolevaa viitekorkoa kahdeksan prosenttiyksikköä korkeampaa viivästyskorkoa. Korkolain viivästyskoron määrää korotettiin seitsemästä kahdeksaan prosenttiin kaupallisiin sopimuksiin perustuvissa maksuissa maksuviivästysdirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä. Muutoksesta huolimatta velkoja voi käyttää myös kaikissa sopimuksissa seitsemän prosentin viivästyskorkoa näin halutessaan.¹¹¹

Yritysten välisissä kauppasopimuksissa voidaan viivästyskorosta sopia vapaasti ja näin ollen se voi olla korkeampi kuin vuotuinen korkolain mukainen viivästyskorko. Ei ole mitenkään poikkeuksellista, että kaupallisissa sopimuksissa vaaditaan 12 % tai jopa 18 % viivästyskorkoa¹¹². Sovittu viivästyskorko tulee kirjata kauppasopimukseen tai siitä voi-

---

¹⁰⁹ Lehtonen ym. 2017, luku 4

¹¹⁰ HE 232/2001, 1 ja 26

¹¹¹ HE 57/2012, 14

¹¹² Lehtonen ym. 2017, luku 4

daan katsoa myös sovitun, mikäli korkeammasta viivästyskorosta on mainittu ostajan hyväksymässä tarjouksessa. Jos liikesuhde on jatkunut pidempään, voidaan osapuolten katsoa hiljaisesti hyväksyneen viivästyskoron vakiintuneena kauppatapana. Myyjän yksipuolista ilmoitusta laskulla ei kuitenkaan pidetä sopimuksena viivästyskorosta ja sen määrästä.¹¹³

---

¹¹³ Lindström 2014, 155; HE 232/2001, 4

4 MAKSUKÄYTTÄYTYMINEN JA MAKSUHÄIRIÖT

4.1 Maksukäyttäytyminen

Maksamattomuutena ilmenevän maksukäyttäytymisen syitä voi olla useita. Merkittävänä tekijänä on yrityksen maksukyky eli yrityksen kyky selviytyä sen hetkisistä maksuvelvoitteista sillä hetkellä käytettävissä olevalla rahoituksella. Toisin sanoen heikko maksukyky tai maksukyvyyn puute eli maksukyvyttömyys näkyy velkojalle viivästyneinä maksuina tai kokonaan maksamattomuutena. Maksuviiveiden johtuessa maksukyvyttömyydestä, muuttuvat oireet pidemmän päälle vakavammiksi ja yritykselle tulee maksuhäiriöitä. Toisaalta yrityksen ollessa maksukykyinen eli sillä olisi käytettävissä varoja velvoitteiden hoitamiseen ja laskujen maksuun, mutta se ei jostain syystä kuitenkaan hoida näitä, on kyseessä maksuhaluttomuus. Monilla yrityksillä ilmenee maksuviiveitä maksukäyttäytymisen vuoksi, vaikka ne eivät olisikaan maksukyvyttömiä.¹¹⁴

Yrityksen hallinnolliset resurssit ja taloushallinnon tehokkuus tai toisin sanoen näiden puute voivat myös näkyä negatiivisena yrityksen maksukäyttäytymisessä. Yrityksen talousosaston työntekijöiden ollessa ylityöllistettyjä ja kiireisiä, eivät he välttämättä ehdi käsittelemään ostolaskuja ajoissa, mikä saattaa näkyä maksuviiveinä yrityksen maksuissa ja pahimmassa tapauksessa johtaa maksamattomien laskujen protestointiin ja näin maksuhäiriömerkintään asti. Lomakausina myös sijaisen puuttuminen voi johtaa tilanteeseen, jossa laskut odottavat laskuja käsittelevän työntekijän lomalta paluuta.¹¹⁵

Maksuviiveet voivat viestiä hetkellisestä lyhytaikaisesta maksukyvyttömyydestä vaikuttamatta kuitenkaan yrityksen toimintaan ja jatkuvuuteen pidemmällä ajalla. Maksuhäiriöt sen sijaan viestivät useimmiten vakavammista oireista ja maksukyvyttömyydestä. Etenkin pidempiaikainen maksukyvyttömyys alkaa usein näkyä peräkkäisillä maksuhäiriömerkinnöillä ja jo ensimmäinen maksuhäiriömerkintä herättää muutkin velkojat tarkkaavaisemmiksi¹¹⁶.

---

¹¹⁴ Laitinen & Laitinen 2014, 10

¹¹⁵ Kauppalehti, 28.6.2017

¹¹⁶ Laitinen & Laitinen 2014, 10

Maksujen viivästymisen aiheuttajana voi olla myös yrityksen maksukäyttäytyminen ja maksutavat. Yrityksellä voi olla tapana maksaa laskut viiveellä eräpäivän jälkeen tai oman aikataulun mukaan huolimatta velkojan kanssa sovituista ja laskulla ilmoitetuista maksuajoista. Ongelmalliseksi on muodostumassa myös vaatimukset pidemmistä maksuehdoista, kuin mitä myyjä olisi valmis myöntämään. Maksutaparaportin kyselyyn vastanneista 86 %:n mukaan pidempiä maksuehtoja on vaadittu juuri suurten yritysten toimesta ja 81 %:n mukaan myös suuremmille yrityksille on hyväksytty pidempiä maksuehtoja, kuin yritys olisi ollut valmis myöntämään.¹¹⁷ Velkojayrityksen asiakkaiden venyttäessä maksuja pakottaa tämä myös yrityksen itsensä maksamaan laskunsa viiveellä ja tästä aiheutuukin helposti kierre, joka heijastuu jälleen eteenpäin maksuliikenteessä. Velallisen ollessa suuryritys ei pienemmällä yrityksellä usein ole muuta vaihtoehtoa kuin suostua painostukseen, sillä suuryritys voi myös olla sille merkittävä ja maksaessa tuottoisa asiakas.¹¹⁸

Viivästyneet maksut aiheuttavat velkojalle likviditeettiongelmiä ja pahimmassa tapauksessa voivat vaarantaa yrityksen liiketoiminnan. Pitkittyneet maksuajat hankaloittavat jopa yritysten mahdollisuuksia kasvaa ja mahdollisesti tätä kautta luoda uusia työpaikkoja¹¹⁹.

EU:n maksuviivästysdirektiivin yhtenä tavoitteena on ollut torjua maksuviivästyksiä kaupallisissa toimissa. Maksuehtolailla voimaan saatettu direktiivi rajoittaaakin yritysten välistä sopimusvapautta muun muassa määrittelemällä maksuaikojen enimmäiskestoja. Näistä laissa määritellyistä maksuajoista voidaan kuitenkin erillisellä nimenomaisella sopimuksella poiketa. Lakiin otetusta vakiokorvauksesta ilmenee maksuviivästystyöryhmän mietinnössä mielipiteitä sekä puolesta että vastaan. Perusteluissa on kannanotossa mainittu pykälän kohtuuttomuus, sillä oikeus korvaukseen syntyy yksistään jo päivän viivästyksen perusteella. Toisaalta säännös nähtiin hyödyllisenä sen kannustaessa maksamaan viimeistään eräpäivänä¹²⁰. Vakiokorvauksen käytöstä velkoja voi päättää vapaasti itse ja velallisen maksun viivästyessä on velkojalla oikeus vakiokorvaukseen näin halutessaan.

---

¹¹⁷ European Payment Report 2017: Suomi, 6

¹¹⁸ Intrum Justitia, Suomalaiset yritykset venyttävät... 30.5.2017

¹¹⁹ European Payment Report 2017, 4

¹²⁰ Maksuviivästystyöryhmän mietintö, lausuntotiivistelmä 2012, 32

Perintälakiin maksuviivästysdirektiivin johdosta tehtyjen muutosten voimaantulosta on nyt kulunut noin neljä vuotta. Intrum Justitian keväällä 2017 teetättämän maksutapatutkimukseen perustuvan maakohtaisen raportin¹²¹ mukaan Suomessa direktiivi on tuttu vain noin 26 %:lle kyselyyn osallistuneista yrityksistä. Yrityksistä 76 % ei ole käyttänyt 40 euron sekä viivästyskoron veloitusoikeutta lainkaan. Luvuissa ei ole juurikaan eroja verrattaessa parin vuoden takaiseen vuoden 2016 raporttiin. Direktiivin mahdollistamat oikeudet eivät tämän perusteella näyttäisi olevan kovin tuttuja yrityksille tai toisaalta niitä ei merkittävästi käytetä.

4.2 Maksuajat Suomessa ja muualla Euroopassa

Suomalaisten maksumoraalia on pidetty hyvin pitkään Euroopan ja ehkä jopa maailman parhaana niin kuluttajien, yritysten kuin julkishallinnonkin osalta¹²². Eteläeurooppalaista maksukäyttäytymistä pidetään taas hitaampana ja huolettomampana verrattuna pohjoismaiseen jämäptiuteen. Silti Suomessakaan ei ole ideaalitalanne ja maksuja viivästyy ja jää kokonaan suorittamatta jatkuvasti. Yritykset kansainvälistyvät ja eri valtioissa sijaitsevat toimintayksiot saattavat tuoda muutoksia toimintamalleihin ja aikaisemmin totuttuun käyttäytymiseen. Esimerkiksi Intiassa sijaitsevan talousyksikön henkilöstön maksumoraali ja käsitys maksunopeudesta saattaa poiketa suomalaisten kollegoiden ajatusmaailmasta¹²³.

Samansuuntaisia eroja maksukäyttäytymisessä Euroopan maiden välillä on havaittavissa Intrum Justitian tuottamassa maksukäyttäytymistä ja maksutapoja koskevassa raportissa. Raportin aineisto perustuu keväällä 2017 teetettyyn kyselytutkimukseen 10 468 yritykselle 29:ssä Euroopan maassa. Neljästä maantieteellisesti jaetusta alueesta yritysten välisissä maksuissa lyhyimmät myönnetyt maksuajat ja maksuihin todellisuudessa kuluneet ajat olivat pohjoisessa Euroopassa, kun eteläisessä Euroopassa nämä venyivät lähes kaksinkertaisiksi.

---

¹²¹ European Payment Report: Suomi 2017, 5

¹²² Suviala 2013, 373

¹²³ Suominen 2017

Vuoden 2017 raportin mukaan yritysten välisissä liikesuhteissa Suomessa myönnettiin keskimäärin 20 päivän maksuaika, kun taas naapurimaassa Ruotsissa maksuaikaa myönnettiin keskimäärin jopa 29 päivää. Yli 40 päivää maksuaikaa myönnettiin jopa seitsemässä maassa mm. Ranskassa, Kreikassa ja Italiassa, mutta alle 20 päivän maksuaikaa myönnettiin vain Suomessa (20 päivää) ja Slovakiassa 18 päivää.¹²⁴

Laskujen maksamiseen asiakkailta todellisuudessa kulunut aika oli lähes poikkeuksetta pidempi kuin maksuun alun perin velkojan myöntämä maksuaika. Taulukossa 1 on kuvattu neljään jaotellun Euroopan alueen pohjoinen, eteläinen, länsi ja itä, välisiä keskimääräisiä maksuehtoja ja maksuihin todellisuudessa kuluneita aikoja. Luvut on kerätty maakohtaisesti ja ryhmitelty alueittain saman jaotellun mukaisesti kuin alkuperäisessä maksutaparaportissa. Maakohtaisisten lukujen pohjalta on laskettu keskiarvo luvut edellä mainituille neljälle alueelle.

Lyhyimmät myönnetty maksuajat ja maksuihin todellisuudessa kuluneet ajat ovat pohjoisessa Euroopassa ja pisimmät eteläisessä Euroopassa. Yli 40 päivää laskujen maksuun aikaa kului seitsemässä maassa ja alle 20 päivässä laskut maksettiin ainoastaan Saksassa. Suomessa laskut maksettiin keskimäärin 20 päivässä ja Ruotsissa 29 päivässä. Huomion arvoista on, että Etelä-Euroopassa Espanjassa, Portugalissa, Kreikassa ja Italiassa maksujen suorittamiseen meni huomattavan paljon kauemmin, sillä Kreikassa keskimääräinen maksuaika todellisuudessa oli jopa 63 päivää ja Italiassa 52 päivää.¹²⁵

TAULUKKO 1. Euroopan alueilla maksuille myönnetty maksuaika ja asiakkailta maksamiseen todellisuudessa kulunut aika keskimäärin (B2B)¹²⁶

	Myönnetty maksuaika	Maksuun kulunut aika
Pohjoinen	24	28
Etelä	48	59
Keski	29	33
Itä	30	35

¹²⁴ European Payment Report 2017, 14

¹²⁵ European Payment Report 2017, 19

¹²⁶ European Payment Report 2017, 10-14

Luvut ovat pääasiassa hieman kasvaneet vuoden 2016 vastaavaan raporttiin verrattessa, vaikka räikeimmät erot myönnettyjen ja toteutuneiden maksuaikojen välillä etenkin Etelä-Euroopan maiden kohdalla ovat hieman lieventyneet. Myöhästyneiden maksujen tai kokonaan maksamatta jätettyjen saamisten vuoksi alas kirjattujen luottotappioiden osuus liikevaihdosta sen sijaan on hieman laskenut. Esimerkiksi Kreikassa luottotappiokirjausten määrä on laskenut lähes kaksi prosenttiyksikköä määrän tuoreimman raportin mukaan olleessa 3,9 % ja Espanjassa yhden prosenttiyksikön määrän ollessa vuoden 2017 raportissa 2,0 %. Suomessa luku on pysynyt 0,9 %:n tietämillä sekä vuonna 2016 että 2017.¹²⁷

Maakohtaisen raportin mukaan tutkimukseen osallistuneista suomalaisista yrityksistä 54 % käytti apunaan perintätoimistoa varmistaakseen laskun maksamisen ajallaan. Määrä on kasvanut vuodesta 2016 sillä tuolloin luku on ollut 37 %. Muina merkittävimpinä ajallaan maksamisen varmistin keinoina nousivat luottotietojen seuraaminen ja ennakkomaksut.¹²⁸ Ennen luoton myöntämistä luottopäätöksen yhteydessä tarkistettavien luottotietojen avulla yritys voi arvioida asiakkaan luotottamiseen liittyvää riskiä ja todennäköisyyttä luoton takaisinmaksulle.¹²⁹ Ennakkomaksua vaatimalla myyjä toimittaa tuotteen tai suorittaa palvelun vasta, kun ostaja on suorittanut sovitun kauppahinnan¹³⁰.

Pääasiallisina syinä velallisen maksujen viipymiselle maakohtaisen raportin mukaan Suomessa pidettiin velallisen taloudellisia vaikeuksia 68 %, mutta myös tahallista maksujen viivyttelyä 69 %, joka on ikävästi lisääntynyt edellisvuodesta. Muualla Euroopassa pitkittyneisiin maksuaikoihin pääasiallisena syynä pidettiin velallisen maksuvaikeuksia.

4.3 Maksuhäiriötilastoja

Yritysten maksuhäiriöt ja niiden muutokset heijastavat yleistä taloudellista tilannetta¹³¹. Maksuhäiriötietona luottotietorekisteriin tallennettavat tiedot on lueteltu luottotietolain 24 §:ssä. Vapaaehtoisen perinnän aikana yritykselle ensimmäinen maksuhäiriömerkintä

---

¹²⁷ European Payment Report 2017, 15

¹²⁸ European Payment Report: Suomi 2017, 4

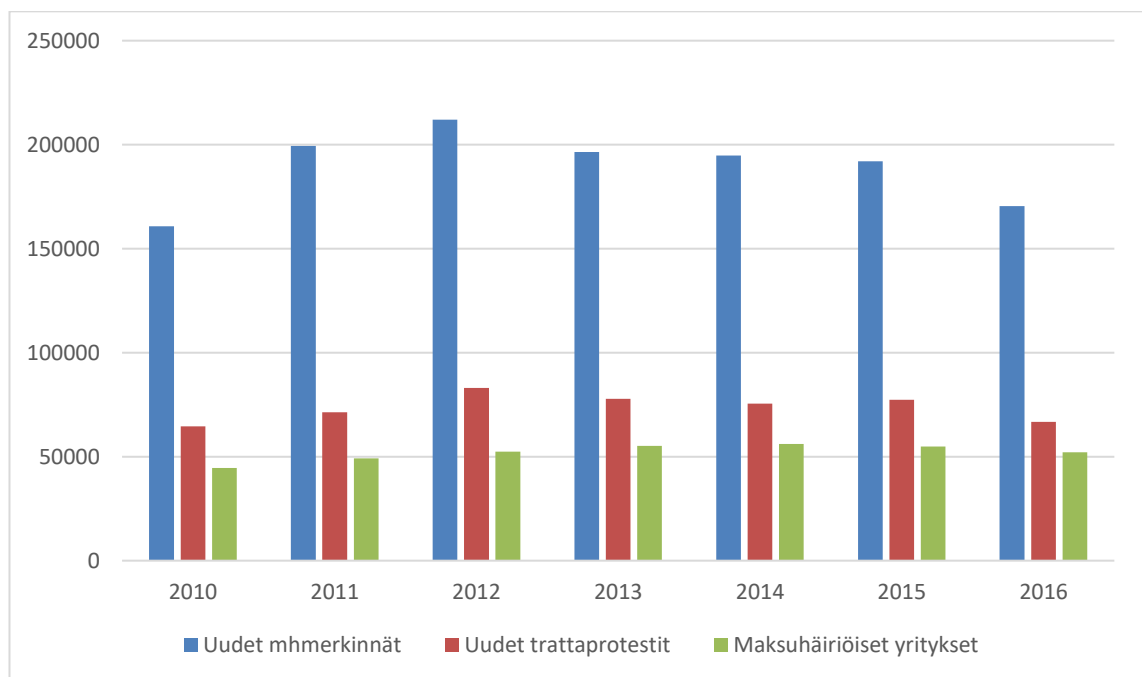
¹²⁹ Lehtonen ym. 2017, luku 3

¹³⁰ Hemmo & Hoppu 2017, luku 3

¹³¹ Kirjallinen kysymys 668/2013, 2

aiheutuu yleisimmin maksamattoman tratan protestoinnista, jolloin yrityksen luottotietoihin tulee ATR tai AST¹³² merkintäkoodi¹³³. Lisäksi merkintä aiheutuu käräjäoikeuden antamasta tuomiosta yksipuolisessa velkomusasiassa tai ulosottomenettelyssä todetusta varattomuudesta. Myös kaikki konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteriin rekisteröidyt ja asian käsittelyssä tallennetut tiedot yrityksistä saadaan tallentaa luottotietorekisteriin¹³⁴.

Suomen Asiakastieto Oy:n 2017 julkaiseman maksuhäiriötilaston¹³⁵ mukaan yritysten uusien maksuhäiriöiden määrät vuonna 2016 ovat vähentyneet verrattuna vuoteen 2011. Vuonna 2011 maksuhäiriöitä rekisteröitiin yrityksille yhteensä 199 400 kappaletta ja vuonna 2016 rekisteröintejä oli 170 400. Vuonna 2012 maksuhäiriöiden määrä oli erityisen korkea, sillä uusia merkintöjä oli 212 000. Uusien merkintöjen määrä on tarkastelujaksolla tilaston mukaan siis tippunut 29 000 kappaleella. Uusien trappaprotastien määrä mukailee uusien maksuhäiriöiden määriä luvun ollessa vuonna 2012 korkeimmillaan 83 100, mutta vuonna 2016 luku on pudonnut 66 700.

KAAVIO 1. Yritysten maksuhäiriömäärät 2010 – 2016 (Suomen Asiakastieto Oy 2017, muokattu)

¹³² ATR julkinen trappaprotesti ja AST ei julkaistavalle trappaprotesti.

¹³³ Suomen perintätoimisto Oy, maksuhäiriömerkintä

¹³⁴ Yritys-Suomi, maksuhäiriömerkinnät

¹³⁵ Suomen Asiakastieto Oy, 2017

Maksuhäiriömerkinnän omaavien yritysten määrä aikavälillä 2011 – 2016 on lisääntynyt, vaikka suunta nyt näyttäisi olevan vähenemään päin. Vuonna 2011 maksuhäiriöisiä yrityksiä oli yhteensä 49 119 kappaletta, mistä määrä on kasvanut vuoteen 2014 saakka. Vuoden 2014 jälkeen määrä on lähtenyt vähenemään ja vuonna 2016 maksuhäiriön omaavia yrityksiä oli tilaston mukaan 52 060 kappaletta. Luku on silti vielä korkeampi vuoteen 2011 nähden. Silmiin pistävää on myös se, että ennen vuotta 2011 määrät ovat olleet huomattavasti alhaisempia ja suunta ollut kasvava.

4.4 Konkurssien määrät

Konkurssi on yleistäytöntöönpanoa ja se koskettaa velallisen kaikkia velkoja, joiden maksamiseksi käytetään velallisen koko omaisuus. Useimmiten varat eivät riitä kaikkien velkojen takaisin maksamiseksi ja konkurssivelkojen takaisin maksua sääntelee oma laki velkojen maksunsaantijärjestyksestä (30.12.1992/1578). Saadakseensa saatavalle jako-osuuden edellytetään velkojilta yleensä konkurssivalvontaa.¹³⁶

Suomessa aikavälillä 2011 – 2016 konkurssiin asetettujen yritysten määrä sekä jätettyjen konkurssihakemusten määrä on vähentynyt. Konkurssiin asetettuja yrityksiä vuonna 2011 oli 2101, josta luku vuosina 2013 – 2014 hieman kohosi, mutta on kääntynyt takaisin laskuun luvun ollessa 1794 vuonna 2016.¹³⁷

Konkurssihakemusten määrässä on kaiken kaikkiaan ollut pudotusta. Velkojan jättämien konkurssihakemusten määrä aikavälillä 2011-2016 on myös tippunut huomattavasti määrän ollessa 1925 vuonna 2016. Poikkeuksena tästä on vuosi 2013, jolloin velkojan jättämien hakemusten määrä oli korkein tarkastellulla aikavälillä. Sen sijaan velallisen jättämien konkurssihakemusten määrä on hieman noussut luvun vuonna 2016 ollessa 745 ja 2011 vuonna 620.¹³⁸ Edellisvuoteen 2016 verrattuna vuoden 2017 ensimmäisen puoliskon luvut näyttävät valoisemmilta, sillä vireille pantujen konkurssien määrä on laskenut 14,2 % (tammi-elokuu 2017). Luvuista ehkä on hieman havaittavissa talouden elpymistä ja suuntausta parempaan päin. Konkurssien tilastointitietojen seuranta antaa tärkeää tietoa

---

¹³⁶ Lehtonen ym. 2017, luku 11

¹³⁷ Suomen Asiakastieto Oy, 2017

¹³⁸ Suomen Asiakastieto Oy, maksuhäiriötilastot 2016

muun muassa yritysten määristä ja investoinneista, talouden kehityksestä sekä yhteiskunnan ja työelämän muutoksista.¹³⁹

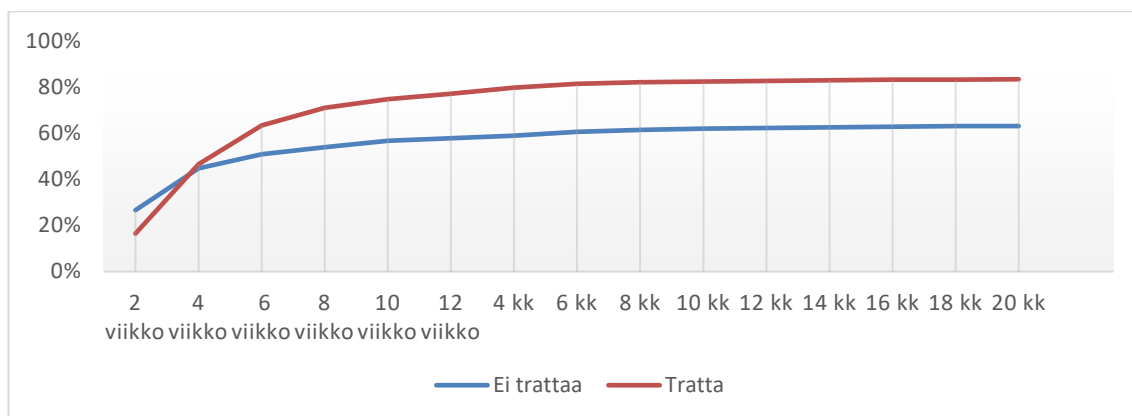
---

¹³⁹ Tilastokeskus, konkurssit 20.9.2017

5 AINEISTOSTA

5.1 Maksuajat ryhmissä

Opinnäytetyön osana on toimeksiantajalta kerättyä aineistona yritysperinnän toimeksiantoja, jotka perintäkeinona käytetyn tratan osalta poikkeavat toisistaan. Toisen ryhmän perintäprosessissa on käytetty trattaa (tratta) ja toisen ryhmän perintäprosessissa niin sanottua tavallista maksuvaatimusta (ei trattaa). Tarkoituksena on tarkastella maksuaikoja ja mahdollisia eroja näiden kahden ryhmän välillä. Valikoidun joukon tarkastelun alkuajankohtana on toimeksiantojen perintään siirto ja maksuja on seurattu ensimmäisestä viikosta 24 kuukauteen. Maksusuorituksia on seurattu alkuun viikottasolla ja 12 viikon jälkeen kuukausitasolla, koska perintäprosessin ensimmäiset viikot nähtiin kiinnostavimpina runsaampien maksutapahtumien vuoksi.

KUVIO 2. Suoritetut maksut aineiston ryhmissä.

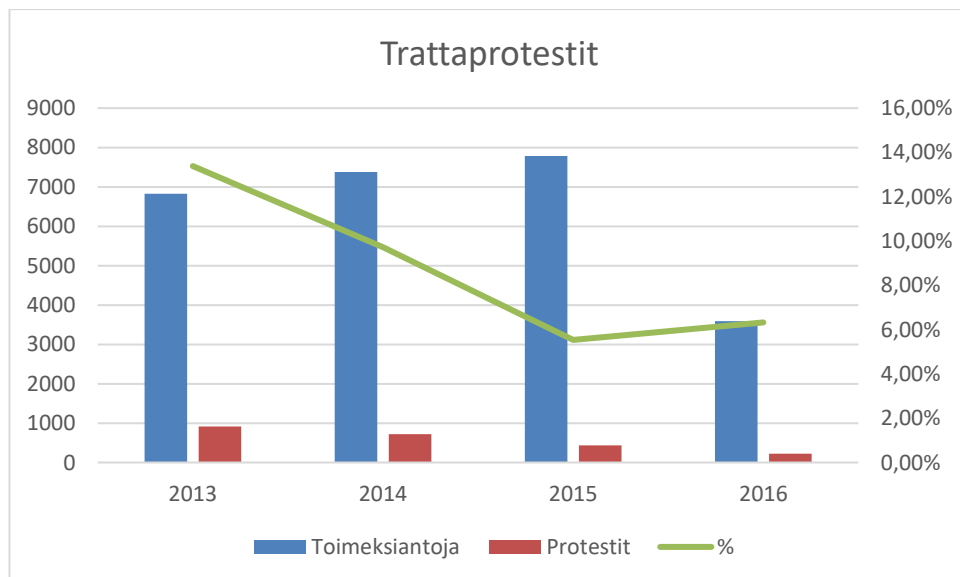
Kuviossa 2 on suoritetut maksut ryhmittäin kahden viikon välein ja jälkipuolella kahden kuukauden välein. Kuvio on suuntaa antava, sillä tarkinta otantaa ei ole esityksellisistä syistä tekstin joukossa olevassa kuviossa voitu esittää. Prosentuaalisesti trattaperinnässä maksut suoritetaan ripeämmin. Tarkasteltaessa maksuaikojen keskiarvoa vuosina 2013 – 2016 on viiden viikon jälkeen trattaperinnässä maksuja suoritettu 57 % ja ei trattaa -ryhmän kohdalla 49 %, eroa tässä vaiheessa on siis 8 %. Viiden kuukauden jälkeen luvuissa on jo selkeämpi ero, kun luvut ovat 81 % ja 60 % eli eroa on 21 %. Läpi tarkastelujakson trattaperinnässä maksut suoritetaan ripeämmin ja tästä syystä voisi päätellä trattaperinnän olevan tehokkaampaa ilman trattaa suoritettavaan perintään verrattuna. Aikajakson alussa

aineistoryhmissä on joitain eroavaisuuksia, koska tarkastelujakson aluksi on valittu perintään siirto hetki. Toimeksiantojen prosessit ovat saattaneet kuitenkin erota ja prosessista riippuen esimerkiksi suorituksia on voinut tulla juuri ennen valittua kohtaa.

5.2 Protestoinnin vaikutus

Trattaperinnässä voidaan edetä tratan protestointiin, mikäli maksua ei ole maksukehotuksista ja mahdollisista sopimusneuvotteluista tai maksulupauksista huolimatta suoritettu, ja määräaika tratan suorittamiseksi on kulunut loppuun. Trattaperintä ryhmän aloitusajankohdasta eli toimeksiantojen perintään siirrosta lähetetyn tratan protestointiin kulunut aika vuoden 2014 jälkeisissä toimeksiannoissa oli keskimäärin 60 päivää.

Aineistossa tarkastelujaksolla 2013 – 2016 trattaperinnässä protestoitavaksi edenneiden toimeksiantojen määrä koko trattaperintäaineistosta oli keskimäärin 8,95 %. Vuoden 2013 jälkeen protestointien määrä on prosentuaalisesti laskenut, mutta vuosi tasolla toimeksiantojen määrissä olevien vaihteluiden vuoksi tulosta ei voine pitää kovinkaan pätevänä tai tästä tehdä juurikaan johtopäätöksiä.

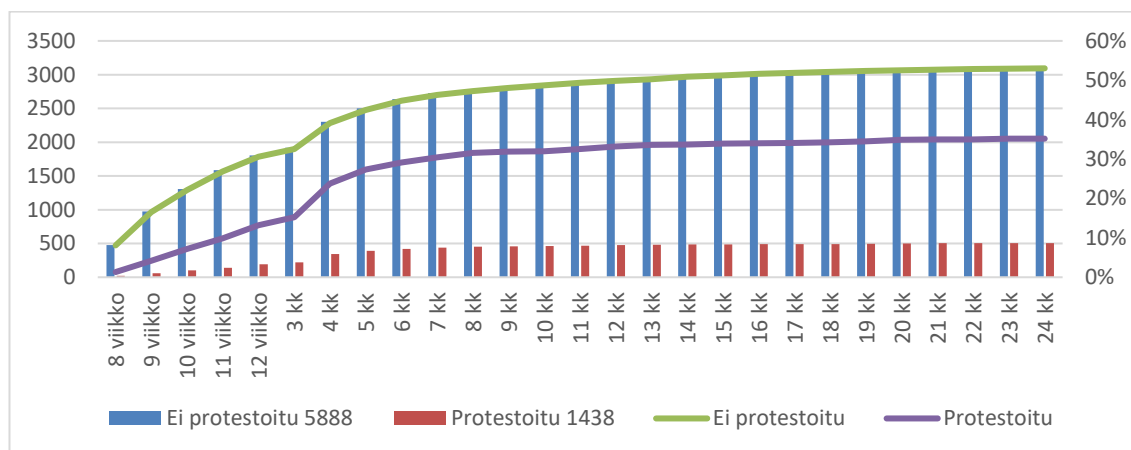

KUVIO 3. Trattaprotestien määrä valitusta aineistosta

Protestoinnin vaikutusten havainnoimiseksi aineistosta haettiin ja tarkasteltiin tämän jälkeen vielä toimeksiantoja, jotka olivat avoinna 50 päivän jälkeen perintään siirrosta, eikä

toimeksiannoissa ollut voimassa maksusuunnitelmaa. Tarkastelusta jätettiin pois toimeksiannot, joissa oli voimassa oleva maksusuunnitelma, koska maksusuunnitelman voimassa ollessa ja velallisen myös noudattaessa suunnitelmaa, ei perintä muilla keinoilla etene. Alla olevasta kuviosta nähdään suoritettujen maksujen määrän kehitys ei protestoiduista ja protestoiduista toimeksiannoista. Esimerkiksi 10 viikon jälkeen ei protestoiduista toimeksiannoista 1306 on maksettu ja protestoiduista 104.

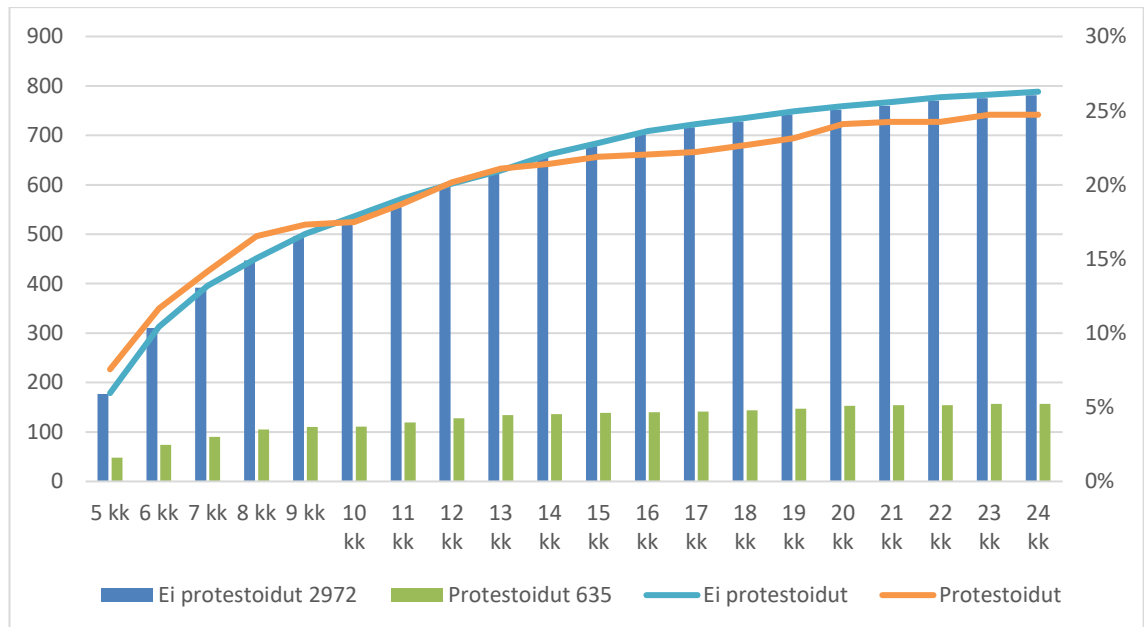
KUVIO 4. Maksusuoritukset 50 päivän jälkeen avoinna olevissa toimeksiannoissa.

Tässä ryhmässä oli kaiken kaikkiaan 7326 toimeksiantoa, joista 1438 eli 19,6 % protestoitui. Protestoinnin vaikutusten havainnoimiseksi haettu aineisto on vuoden 2014 jälkeiseltä ajalta eli vuosilta 2014 – 2016, sillä massa oli pienehkö vuositasoiseen tarkasteluun. Maksettuja suorituksia ryhmien välillä tarkasteltaessa havaittiin, että protestointi ei ainakaan näyttäisi lisäävän maksujen määrää. Ryhmä, jossa protestia ei oltu tehty, suoritti maksuja nopeammin.

Tässä kohtaa tulokset erosivat vielä melko lailla, joten tehtiin vielä haku, johon haettiin neljän kuukauden jälkeen avoinna olevat tapaukset, jälleen pois lukien toimeksiannot joissa oli voimassa oleva maksusuunnitelma. Tästä ryhmästä on siten saatu minimoitua niin sanottujen varmojen tapauksien eli jo maksun suorittamista aikovien tai maksulupauksen antaneiden velallisten osuus.

Avoinna tässä ryhmässä oli tapauksia 3607 joista protestoituja oli 635 eli 17,6 %. Tästä ryhmästä havaitaan, että suoritettujen maksujen määrät sekä protestoitujen että protestoitamatta jätettyjen ryhmässä olivat hyvinkin lähellä toisiaan. Suoritettujen maksujen määrät

prosentuaalisesti näkyvät alla olevassa kuviossa 5 viivajanana ja toimeksiannot pystypalkkeina. Esimerkiksi 10 kuukauden jälkeen ei protestoiduista 531 on maksettu ja protestoiduista 111. Protestoinnilla ei näyttäisi olevan juurikaan merkitystä maksun suorittamiseen lisäävänä tai toisaalta myöskään hidastavana tekijänä enää tässä vaiheessa.

KUVIO 5. Maksusuoritukset neljän kuukauden jälkeen.

Tulokset voivat viestiä siitä, että toimeksiannoista protestille ovat edenneet vain ne, joiden kanssa maksusta ei ole päästy neuvottelemaan, sopimalla esimerkiksi maksusuunnitelmaa, eikä velallinen ole muutoinkaan kyennyt saatavaa suorittamaan. Maksusta ei välttämättä päästä neuvottelemaan, mikäli velallinen ei reagoi itse maksuvaatimukseen eikä tätä tavoiteta velkojankaan toimesta tai velallinen on muutoin täysin neuvotteluhaltu. Syitä velallisen maksamattomuudelle voi olla useampia kuten edellä maksukäyttäytymistä käsittelevässä luvussa on mainittu. Yleisimpänä protestille päätyneiden asioiden syynä lienee kuitenkin maksukyvyttömyys. Aineiston protestoitujen joukon ollessa piehenkö vuosittain ei protestointia voitane pitää automaattisena jatkumona maksamattomuudelle.

Protestointi aiheuttaa aina yrityksen luottotietoihin maksuhäiriömerkinnän, joten se on viestinä luottotietoja seuraaville siitä, että yritys ei ole kyennyt tai halunnut maksua suorittaa. Yritysten luottotietoja ja maksutapatietoja seuraamalla ja tutkimalla voi ennakoida

myös mahdolliset merkit yrityksen heikkenevästä taloudellisesta tilanteesta. Viivästyneestä maksusta kertovat maksuviivemerkinnät ja vakavammat maksuhäiriömerkinnät, joita useimmat aktiivista toimintaa harjoittavat yritykset pyrkivät välttämään.

Vaikka velallinen suorittaisikin maksun tratan protestoinnin jälkeen, ei maksuhäiriömerkintää enää tällä saa kokonaan poistettua luottotietorekisteristä ennen lopullisen määräajan kulumista. Mikäli velan maksaa seitsemän päivän sisällä protestoinnista, on mahdollista vielä välttää merkinnän julkaiseminen luottoalan julkaisuissa. Maksuhäiriömerkinnän perään luottotietoihin on kuitenkin mahdollista saada referenssimerkintä, joka kertoo velallisen suorittaneen velan kokonaisuudessaan velkojalle.

5.3 Johtopäätökset

Aineiston perusteella voidaan todeta trattaperinnän toimivan tehokkaammin verrattuna ilman trattaa suoritettavaan yritysverintään. Vaatisi kuitenkin tarkempaa laadullista tutkimusta myös toimeksiantotasolla niistä syistä, miksi yritykset maksavat nopeammin käytettäessä trattaa ja mitkä muut tekijät tapauksissa vaikuttavat maksamiseen. Yleisen tiedon valossa, voisi todeta maksuhäiriömerkinnän ja tiedon julkaisemisen uhan olevan suurin vaikutin.

Perinnän jatkuessa ja tratan edetessä protestoitavaksi havaitaan, ettei tratan protestoinnilla ole enää juurikaan vaikutusta suoritettaviin maksuihin lisäävässä merkityksessä. Maksukäyttäytymisen tarkempi analysointi edellyttäisi tarkempaa tietoa maksamattomuuteen vaikuttaneista tekijöistä ja syistä sekä tietoa perinnän aikana käydyistä neuvotteluista. Tarkemmalla tutkimuksella olisi voitu havainnoida millaisissa tilanteissa ja miksi maksun suorittaminen on viivästynyt ja toisaalta miksi saatava on tai ei ole protestoitu. Onko velallinen antanut esimerkiksi juuri maksulupauksen tai onko tiedossa muita merkittäviä vaikuttaneita tekijöitä. Tarkempien syiden löytämiseksi olisi täytynyt myös paneutua lähemmäksi yksittäisien toimeksiantojen tasolle.

Ilmeisestikin maksukykyiset yritykset suorittavat saatavan ennen tratan etenemistä protestointiin ja protestoitavaksi päätyvät pääasiassa ne velallisyrietykset, joilla on todellisia maksuvaikeuksia tai puutteita hallinnon järjestämisessä ja resursseissa. Yritykseen, jolla

on jo maksuhäiriömerkintöjä, ei maksuhäiriömerkinnän uhka ole niin merkittävä kuin puhtaat luottotiedot omaavaan yritykseen. Mikäli protestoitavana olisi paljon maksukykyisiä yrityksiä, voisi olettaa maksujen määrän protestoinnin jälkeen olevan korkeampi, näiden suorittaessa maksun luottotietoyhtiön protestointi-ilmoituksen saatuaan. Toisaalta aktiivista liiketoimintaa harjoittavat ja maksukykyiset yritykset pyrkivät mitä luultavimmin kaikin keinoin välttämään kokonaan protestointia ja maksuhäiriömerkintöjä reagoimalla viimeistään trattaa. Trattaperinnän itsetarkoituksena ei ole aiheuttaa velalliselle haittaa protestoitavalla tratalla vaan tratan tarkoitus on toimia tehostekeinona saatavan ripeälle suorittamiselle¹⁴⁰.

Trattaperinnän käyttämistä yrityssaatavien perinnässä voi pitää perusteltuna sen tehokkuuden ja ripeämpien tuloutusten vuoksi. Yleisesti yritysperinnässä perinnän etenemistahti on ripeämpi verrattuna kuluttajaperintään, mikä edellyttää myös velalliselta valvettuneisuutta ja aktiivisuutta. Asioita ei voi enää jättää odottamaan ja siirtää seuraavaan päivään, mikäli suoritus on jo viiveessä, koska tässä tapauksessa ottaa riskin mahdollisista lisäkuluista ja jopa maksuhäiriömerkinnästä. Velkojalta trattaperintä toisaalta vaatii enemmän työtä ja huolellisuutta. Viivästynyt maksu aiheuttaa riskin luottotappiosta, mutta myös heikentää velkojayrityksen omaa rahoitustilannetta ja tämän vuoksi viipyviin maksuihin on velkojan syytä reagoida nopeasti.

Tratan käyttö edellyttää, että saatava on selvä, riidaton ja erääntynyt. Mikäli tiedossa on jotain epäselvyyttä tai riitaisuutta saatavaa koskien, ei trattaa tulisi tällöin käyttää¹⁴¹. Myös huomattavan suurien saatavien kohdalla tratan käyttöä ja etenkin protestointia on syytä harkita, koska velallinen ei välttämättä kykene vaaditussa aikataulussa suorittamaan koko saatavaa, ja julkisuus saattaa herättää muutkin velkojat aktiivisempiin perintätöihin.¹⁴² Julkisuuden uhka tällaisessa tilanteessa voi kuitenkin motivoida velallista itseään reagoimaan tilanteeseen ja sitouttaa tämän mahdollisen maksusopimuksen noudattamiseen.

---

¹⁴⁰ Lindström 2014, 281

¹⁴¹ Lindström 2014, 281

¹⁴² Lehtonen ym. 2017, luku 7

6 POHDINTA

Yrityssaatavien perintää sääntelevää lainsäädäntöä on olemassa niukemmin verrattuna kuluttajasaatavien perintään ja nämä eroavat myös käytännössä toisistaan. Maksujen perinnässä ja valvonnassa yhä useammat yritykset käyttävät apuna yhteistyökumppanina perintätoimistoa, jolloin yritys voi keskittyä omaan varsinaiseen toimialaansa ja liiketoimintansa kehittämiseen.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda tiivis esittely nimenomaan yrityssaatavien vapaaehtoisesta perinnästä. Yrityksille maksuhäiriömerkintä aiheutuu useimmiten vapaaehtoisen perinnän aikana protestoitavasta tratasta. Työn neljännessä luvussa luotiinkin katsaus yritysten maksukäyttäytymiseen ja maksuhäiriöihin yleisemmällä tasolla.

Yrityssaatavien perinnässä käytettävä tratta on merkittävä ja tehokas perintäkeino, jota voidaan hyödyntää, mikäli kyseessä on selvä ja riidaton saatava. Trattaperinnän tehokkuutta ja vaikutusta perustellaan usein protestoinnin aiheuttamalla julkisuuden uhalla ja sen aiheuttamilla negatiivisilla vaikutuksilla velallisen luottotietoihin ja yleiseen maineeseen. Protestointi voidaan suorittaa myös hiljaisena, mutta molemmista aiheutuu yritykselle maksuhäiriömerkintä. Trattaperinnän tehokkuus ilmenee myös viidennessä luvussa aineiston ryhmien tarkastelussa, sillä vertailtaessa aineistoryhmiä yritykset suorittavat maksut nopeammin trattaperinnän aikana.

Protestoinnin aiheuttama maksuhäiriömerkintä toimii viestinä muillekin velkojille tai mahdollisille luotonantajille velallisen maksukäyttäytymisestä tai mahdollisista maksuvaikeuksista. Voihan maksamattomuuden taustalla olla taloudellisesta tilanteesta johtuvien maksuvaikeuksien lisäksi välinpitämättömyys eli tahallinen viivytys taikka taloudellisen hallinnon tehottomuus ja resurssien puute. Maksutapa- ja maksuhäiriötietoja seuraamalla velkojat ja luotonantajat voivat arvioida riskejään ja laadittavia sopimuksia kyseisen sopimusosapuolen kanssa. Maksuhäiriömerkintä on toki yritykselle varsin ikävä asia, mutta toisaalta myös muille arvokas tieto riskien arvioinnissa.

Tilastojen valossa maksuhäiriömerkintöjen ja konkurssien määrät yrityksillä ovat vähentyneet, mikä saattaa viestiä positiivisemmasta talouskehityksestä. Toisaalta maksuviiveiden määrä on vuoden 2017 toisella kvartaalilla ollut hieman nousussa. Tämän on jopa todettu viestivän positiivisesta kehityksestä, sillä perusteella, että yritysten solmiessa uusia sopimuksia ja kauppoja, syntyy myös viiveitä maksuissa.¹⁴³

Opinnäytetyötä tehdessä huomasi maksukäyttämisen ja maksuaikataulujen toteutuvan Suomessa kohtuullisen hyvin verrattuna esimerkiksi Etelä-Euroopan maihin, vaikka on myös maita, joissa maksuaikataulut toteutuvat vieläkin paremmin. Kiinnostavaa olisi tutkia vielä tarkemmin perintämuotojen eroavaisuuksia ja myös verrata, kuinka Euroopan muissa maissa saatavien perintää toteutetaan. Yksittäiset suoritukset tai suorittamatta jääneet maksut vaikuttavat yksittäisten yritysten lisäksi lopulta koko yhteiskunnan talouteen ja muodostavat näin mielenkiintoisen kentän yritysten maksukäyttämisen ja maksun suorittamiseen tähtäävässä saatavien perinnästä.

---

¹⁴³ Intrum Justitia, Yritysten maksuviiveet...4.9.2017

LÄHTEET

Aikonen, N. 2017. Yrityisperintä – Tuotto ja tehostaminen. Liiketalouden koulutusohjelmaa. Lahden ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Aluehallintovirasto. Luettelo perintötoimen luvista. Päivitetty 24.10.2017. Luettu 26.10.2017. https://www.avi.fi/documents/10191/111919/Perintatoimistot_luettelo.pdf/6871c5f6-09ad-47ea-bbde-d689bec4d251

Aluehallintovirasto. Päätöslyhennelmiä. Päivitetty 6.9.2017. Luettu 21.9.2017. <https://www.avi.fi/web/avi/paatoslyhennelmia2#.WdUgdchJY2w>

Aluehallintovirasto. Valvonta ja ilmoitukset. Päivitetty 8.1.2016. Luettu 15.6.2017. <https://www.avi.fi/web/avi/valvonta-ja-ilmoitukset1#.WcfyxMhJY2w>

Aluehallintovirasto. Yrityssaatavien perintäkulujen kohtuullisuudesta. Julkaistu 6.9.2017. Luettu 21.9.2017. <https://www.avi.fi/documents/10191/111919/Artikkeli+yri-tyssaatavien+perint%C3%A4kuluista+%28pdf%2C%2028+kt%29/2e21229a-b171-41ee-9a68-6a70c581d410>

Bräysy, P. 2013. Perintä käytännössä. Helsinki: Kauppakamari.

Eduskunta. Kirjallinen kysymys 668/2013 vp. Yritysten maksuhäiriöiden yleistyminen. Luettu 14.7.2017.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/7/EU kaupallisissa toimitissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta. Euroopan unionin virallinen lehti. 23.2.2011. Luettu 21.9.2017. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0007&from=FI>

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaupallisten sopimusten maksuehdoista, laiksi saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi HE 57/2012.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain 5 §:n muuttamisesta HE 356/2014.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi saatavien perinnästä ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta HE 199/1996.

Hallituksen esitys eduskunnalle viivästyskorkoa koskevan lainsäädännön muuttamisesta HE 232/2001.

Hemmo, M. & Hoppu, K. 2006. Sopimusoikeus. Helsinki: WSOYpro. Päivitetty 18.9.2017. Luettu 21.9.2017. Vaatii käyttöoikeuden. [https://fokus.almatalent.fi.elib.tamk.fi/teos/IACBXXBTAFJB#kohta:SOPIMUSOIKEUS\(\(20](https://fokus.almatalent.fi.elib.tamk.fi/teos/IACBXXBTAFJB#kohta:SOPIMUSOIKEUS((20)

Intrum Justitia Oy. European Payment Report 2017. <https://www.intrum.com/globalassets/corporate/publications/epr/epr-2017.pdf>

Intrum Justitia Oy. European Payment Report 2017: Suomi. <https://www.intrum.com/globalassets/countries/finland/tiedotteet/pdf/raporttiyritystenmaksutavoista2017.pdf>

Intrum Justitia Oy. Tiedote. Maksuaikojä suitsimalla saataisiin piristysruiske taloudelle. Julkaistu 7.6.2017. Luettu 14.7.2017. <https://www.intrum.com/fi/fi/tietoja-meista/tiedotteet/maksuaikojä-suitsimalla-saataisiin-piristysruiske-taloudelle/>

Intrum Justitia Oy. Tiedote. Suomalaiset venyttävät maksuaikojä tahallaan. Julkaistu 30.5.2017. Luettu 15.6.2017. <https://www.intrum.com/fi/fi/tietoja-meista/tiedotteet/suomalaiset-yritykset-venyttavat-maksuaikojä-tahallaan/>

Intrum Justitia Oy. Tiedote. Yritysten maksuviiveet kääntyneet kasvuun – merkki positiivisesta talouskehityksestä. Julkaistu 4.9.2017. Luettu 4.9.2017. <https://www.intrum.com/fi/fi/tietoja-meista/tiedotteet/yritysten-maksuviiveet-kaantyneet-kasvuun--merkki-positiivisesta-talouskehityksesta/>

Karttunen, T., Laasanen, H., Sippel, L., Uitto, T. & Valtonen, M. 2015. Juridiikan perusteet. 5. uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Kauppakamari. 2013. Tratta. Julkaistu 17.5.2013. Luettu 15.6.2017. <http://jasentiedote.fi/fi/jasentiedote/helsingin-seudun-kauppakamari/2013/1/tratta1/>

Kauppalehti. 2017. Monen yrittäjän kesä menee pilalle maksuviiveiden takia. Julkaistu 28.6.2017. Luettu 14.7.2017. https://m.kauppalehti.fi/uutiset/monen-yrittajan-kesa-menee-pilalle-maksuviiveiden-takia/Xsd7v5uC?utm_source=leiki&utm_medium=aamu-lehti&utm_campaign=kontekstuaalinen&_ga=2.3298608.1459260634.1503254578-795207457.1488221687

Koski, P. & Sillanpää, M.J. 2000. Yhtiöoikeus. Helsinki: WSOYpro. Päivitetty 1.6.2017. Luettu 21.9.2017. Vaatii käyttöoikeuden. [https://fokus.almatalent.fi.elib.tamk.fi/teos/DADBGXGTBF#kohta:YHTI\(\(d6\)OIKEUS\(\(20\)\)](https://fokus.almatalent.fi.elib.tamk.fi/teos/DADBGXGTBF#kohta:YHTI((d6)OIKEUS((20)))

Koulu, R. & Lindfors, H. 2016. Velkavastuun toteuttaminen luottoyhteiskunnassa. 2. uudistettu painos. Helsinki: Unigrafia Oy.

Laitinen, T. & Laitinen, E. K. 2014. Yrityksen maksukyky. Arviointi ja ennakointi. Helsinki: KHT-Media.

Lehtonen, Y., Mökkönen, K., Töyrylä, H., Seulu, M-R. & Tammenkoski, R. 2001. Perintä ja luotonhallinta. Helsinki: WSOYpro. Päivitetty 4.9.2017. Luettu 21.9.2017. Vaatii käyttöoikeuden. [https://fokus.almatalent.fi.elib.tamk.fi/teos/BAX-BBXCATCFHBG#kohta:PERINT\(\(c4\)\(\(20\)JA\(\(20\)LUOTONHALLINTA\(\(20\)\)](https://fokus.almatalent.fi.elib.tamk.fi/teos/BAX-BBXCATCFHBG#kohta:PERINT((c4)((20)JA((20)LUOTONHALLINTA((20)))

Lindström, J. 2014. Luotonvalvonta ja saatavien perintä. 4. uudistettu painos. Helsinki: Talentum Media Oy.

Maksuviivästystyöryhmän mietintö. 21.12.2011. Mietintöjä ja lausuntoja. 54/2011. Helsinki: Oikeusministeriö. Luettu 23.5.2017. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76339/omml_54_2011_tyoryhman_mietinto_134_s.pdf?sequence=1

Maksuviihästystyöryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä. Mietintöjä ja lausuntoja. 21/2012. Oikeusministeriö. Luettu 24.5.2017. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76449/omml_21_2012_lausuntotiivistelma_46_s.pdf?sequence=1

Pönkä, P. & Willman, P. 2004. Käytännön perintäopas. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Saarnilehto, Ari. 2009. Sopimusoikeuden perusteet. Helsinki: Talentum. Luettu 25.10.2017. Vaatii käyttöoikeuden. [https://verkkokirjahylly.almatalent.fi.elib.tamk.fi/teos/FABBXXBUAGGH#kohta:SOPIMUSOIKEUDEN\(\(20\)PERUSTEET\(\(20](https://verkkokirjahylly.almatalent.fi.elib.tamk.fi/teos/FABBXXBUAGGH#kohta:SOPIMUSOIKEUDEN((20)PERUSTEET((20)

Sotka, J. 2011. Kirjoituksia. Sopimusrikkomuksista 8/2011. Luettu 24.9.2017. <http://www.jarisotka.fi/sopimusrikkomuksista/>

Suomen Asiakastieto Oy. Maksuhäiriömerkinnät. 17.10.2012. <https://www.asiakastieto.fi/pdf/luottotietomerkinnaat.pdf>

Suomen Asiakastieto Oy. Maksuhäiriötilastot 2016. Julkaistu 5.1.2017. Luettu 12.7.2017. Ladattavissa osoitteesta <http://www.mynewsdesk.com/fi/asiakastieto/documents/suomen-asiakastieto-oy-maksuhaeiriioetilastot-2016-63266>

Suomen perintätoimisto Oy. 2016. Maksuhäiriömerkintä. Julkaistu 9.6.2016. Luettu 7.8.2017. <https://www.suomenpt.fi/maksuhairiomerkinna/>

Suomen perintätoimisto Oy. 2016. Maksumuistutus. Julkaistu 18.06.2016. Luettu 16.7.2017. <https://www.suomenpt.fi/maksumuistutus/>

Suomen perintätoimisto Oy. 2017. Ref-merkintä. Julkaistu 16.1.2017. Luettu 4.8.2017. <https://www.suomenpt.fi/ref-merkinta/>

Suominen, J. Maksuhäiriöiden sietämätön keveys. Luettu 14.7.2017. <https://www.bisnode.com/suomi/juuri-nyt/blogi/maksuhairion-sietamaton-keveys/>

Suviala, R. 2014. Velkaorjuudesta hyvään perintätapaan. Perinnän historia. Helsinki: Auditorium Kustannus.

Tilastokeskus. Konkurssit. Julkistukset. Julkaistu 20.9.2017. Luettu 21.9.2017. <http://tilastokeskus.fi/til/konk/tie.html>

Yrittäjät. Yritystoiminnan ABC. Sopimusrikkomukset. Luettu 14.7.2017. <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/yritystoiminnan-abc/sopimusten-tekeminen/sopimusrikkomukset-317977>

Yritys-Suomi. Maksuhäiriömerkinnät. Luettu 4.8.2017. <https://yrityssuomi.fi/maksuhairiomerkinnaat>